

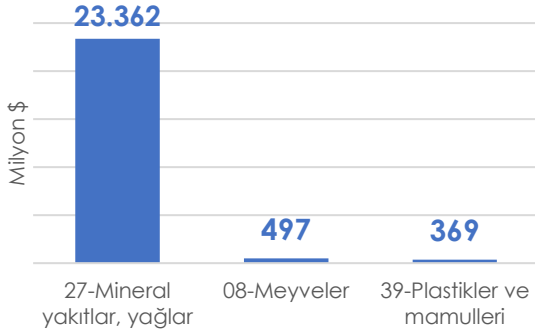
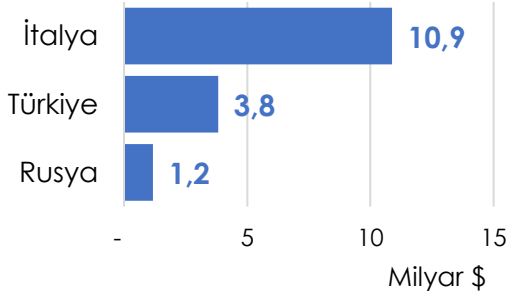
Azerbaycan Ülke Bilgi Notu

AZERBAYCAN ÜLKE BİLGİ NOTU

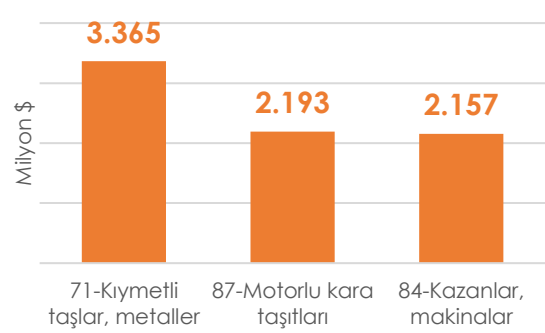
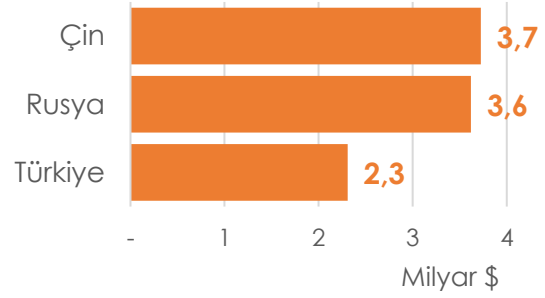

GSYH	76,4 milyar \$
GSYH BÜYÜME HIZI	%3,0
KİŞİ BAŞINA GSYH	7.365,3 \$
ENFLASYON	%5,7
İŞSİZLİK	%5,3
TİCARET ANLAŞMAMIZ	TTA (2021)

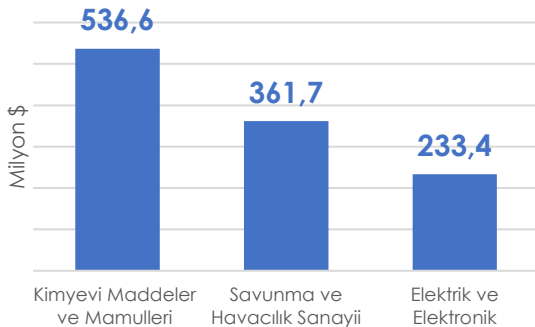
İHRACAT (2024) 26,6 Milyar \$

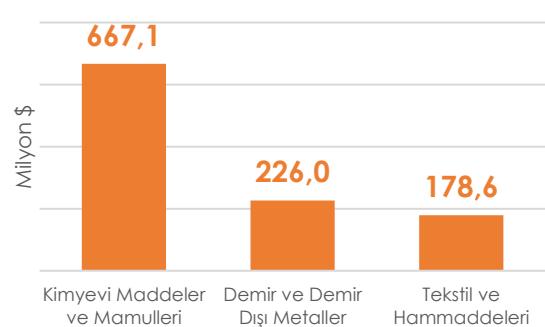
İTHALAT (2024) 21,1 Milyar \$

TÜRKİYE'NİN AZERBAYCAN'A İHRACATI 3,0 Milyar \$ (2025)

TÜRKİYE'NİN AZERBAYCAN'DAN İTHALATI 1,3 Milyar \$ (2025)

I-GENEL EKONOMİK GÖRÜNÜM

Genel Görünüm

Resmi Adı	Azerbaycan Cumhuriyeti
Nüfus	10,4 milyon (IMF 2025 Tahmini)
Yüzölçümü	86.600 km ²
Dil	Azeri Türkçesi
Başkent	Bakü
Para Birimi	Manat (1 TRY = 25,72 AZN)
Yönetim Şekli	Cumhuriyet
Devlet Başkanı	İlham Aliyev
GSYİH	76,4 milyar \$ (IMF 2025 Tahmini)
Kişi Başına GSYİH	7.365,3 \$ (IMF 2025 Tahmini)
GSYİH Büyüme Hızı	%3,0 (IMF 2025 Tahmini)
Enflasyon Oranı	%5,7 (IMF 2025 Tahmini)
İşsizlik Oranı	%5,3 (IMF 2025 Tahmini)
Toplam İhracat	26,6 milyar \$ (TradeMap 2024)
Toplam İthalat	21,1 milyar \$ (TradeMap 2024)
Türkiye'nin Ülkeye İhracatı	3,0 milyar \$ (TÜİK 2025)
Türkiye'nin Ülkeden İthalatı	1,3 milyar \$ (TÜİK 2025)
Türkiye ile Ticaret Anlaşması	TTA (2021)

Ülke Değerlendirmesi

Azerbaycan, 1991 yılında bağımsızlığını kazandıktan sonra önemli siyasi, askeri, sosyal ve ekonomik problemlerle karşılaşmıştır. Yeniliklere hızla adapte olan ülke, SSCB'nin dağılmasıyla ortaya çıkan ekonomik darboğazları aşmayı başarmıştır.

Coğrafya ve doğal kaynaklar açısından Azerbaycan, Kafkas ülkeleri arasında geniş topraklara sahiptir. Topraklarının %55'i tarımsal alanlardan, %12'si ormanlardan ve %2,5'i kentsel alanlardan oluşmaktadır. Ülke, deniz seviyesi altındaki düzlükler, 4.000 metreye varan dağlar, çöller ve subtropik alanlarla büyük ekolojik çeşitlilik sergilemektedir.

Azerbaycan'da 14 ekonomik bölge bulunmaktadır. Bakü, Azerbaycan'ın başkenti ve en büyük şehri olup ülke ekonomisinin, finans sisteminin ve dış ticaretinin merkezidir. Hazar Denizi kıyısındaki stratejik konumu sayesinde enerji ihracatı, lojistik ve transit taşımacılık açısından kilit rol oynamaktadır. Petrol ve doğal gaz sektörü Bakü ekonomisinin temelini oluşturur. Şehir, hem üretim hem de yönetim merkezi konumundadır. Bu çerçevede SOCAR'ın genel merkezi Bakü'dedir ve ülkenin hidrokarbon gelirlerinin yönetiminde belirleyici rol üstlenmektedir. Petrol dışı sektörlerin geliştirilmesi politikası doğrultusunda sanayi parkları, teknoloji geliştirme alanları ve serbest ticaret bölgeleri kurulmuştur.

Özellikle Alat bölgesinde geliştirilen Alat Serbest Ekonomik Bölgesi, lojistik, hafif sanayi ve ihracata yönelik üretim yatırımları için önemli teşvikler sunmaktadır.

Ulaştırma ve lojistik açısından Bakü, Orta Koridor üzerinde yer alarak Çin–Orta Asya–Kafkasya–Türkiye–Avrupa hattında stratejik bir geçiş noktasıdır. Bakü Uluslararası Deniz Ticaret Limanı, Hazar geçişli yük taşımacılığında merkezi bir rol oynamakta ve Azerbaycan'ın transit ülke konumunu güçlendirmektedir.

Şehir, turizm ve kültürel miras açısından da öne çıkmaktadır. İçerişehir (Eski Şehir), UNESCO Dünya Mirası listesinde yer almakta olup tarihi yapıları ve kültürel dokusuyla önemli bir çekim merkezidir. Modern mimari projeler, kongre turizmi ve uluslararası etkinlikler de şehrin hizmet sektörü gelirlerini artırmaktadır.

Genel olarak Bakü, enerji odaklı yapısını korumakla birlikte, finans, lojistik, sanayi ve turizm alanlarında çeşitlenen ekonomik yapısıyla Azerbaycan'ın büyüme ve dışa açılma stratejisinin merkezinde yer almaktadır.

Azerbaycan'ın 14 Ekonomik Bölgesi - Harita

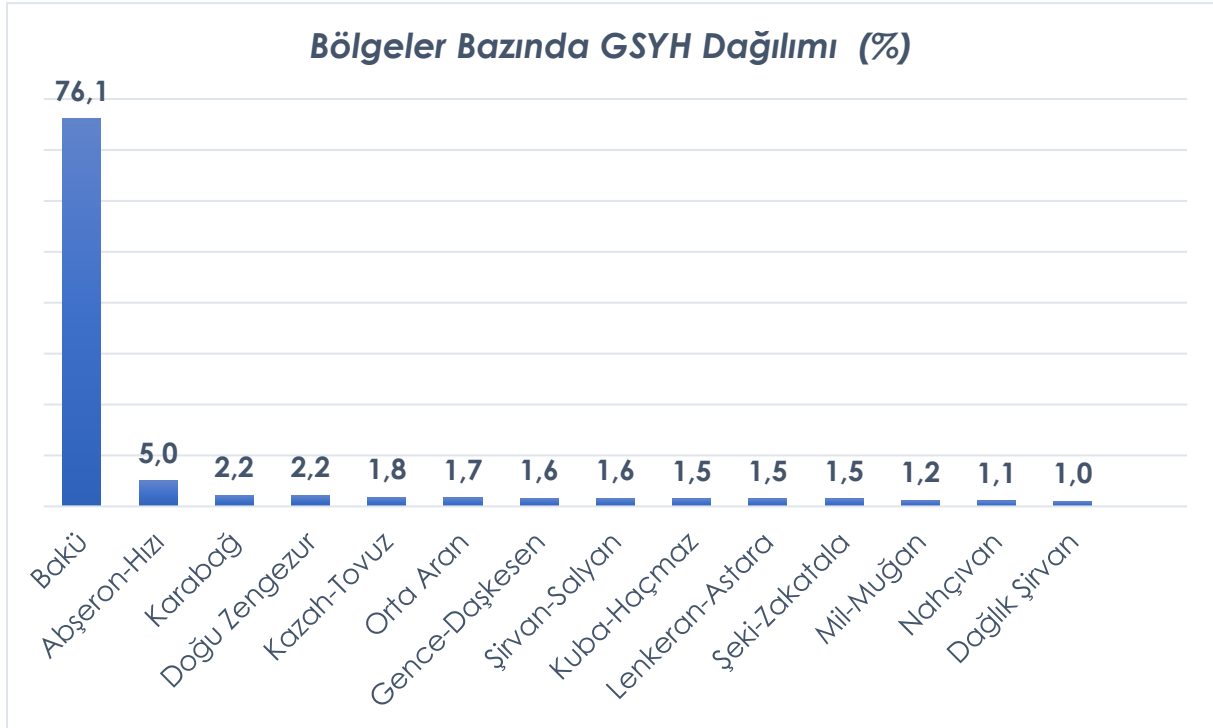
Abşeron-Hızı Bölgesi, Abşeron ve Hızı ilçelerini ile Sumgayıt şehrini kapsamaktadır. Bölgenin başlıca sanayi alanları petrokimya, kimya, metalurji, enerji, makine ve elektrik mühendisliği, gıda, inşaat ve ulaşım altyapısıdır.

Nahçıvan, Azerbaycan'a bağlı özerk cumhuriyet statüsünde olup Türkiye ve İran ile sınır komşusu olması nedeniyle stratejik öneme sahiptir. Nahçıvan, ülkenin en yüksek güneş radyasyonuna sahip bölgesi olmasının yanı sıra önemli bir rüzgar potansiyeline de sahiptir.

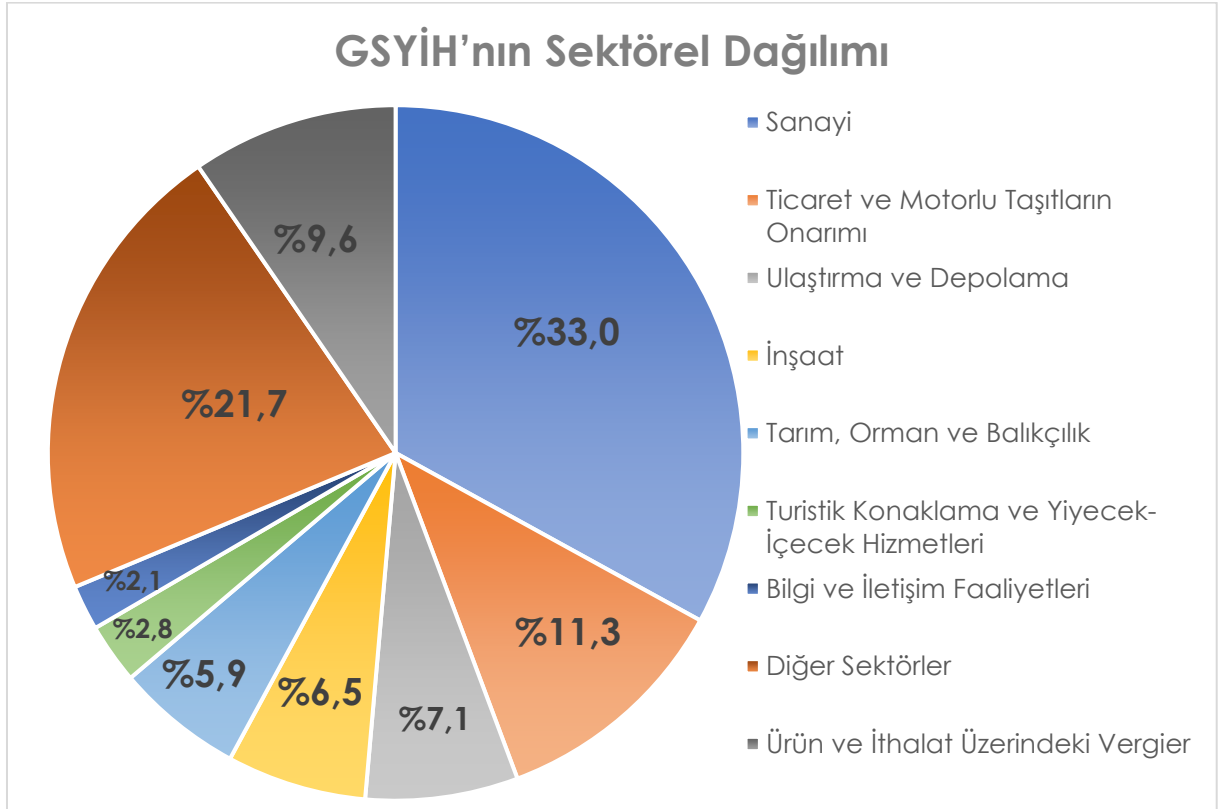
Bu bağlamda, Nahçıvan'ın yenilenebilir enerji kaynaklarından elde edilebilecek elektrik potansiyeli uzun vadede yaklaşık 6 gigavat olarak değerlendirilmektedir. Bu kapasitenin yaklaşık 1 gigavatlık kısmının Türkiye'ye ihraç edilmesi mümkündür.

Doğu Zengezur bölgesindeki Cebrayıl'da inşa edilen ve Sayfa 20'de detayları verilen şalt sahası, Nahçıvan ile Azerbaycan ana karası arasındaki enerji bağlantısının son halkasını oluşturmaktadır. Bu iletim hattı, Zengezur Koridoru üzerinden Nahçıvan'a bağlanacak şekilde planlanmıştır. Böylece hem Nahçıvan'ın enerji güvenliği sağlanacak hem de Nahçıvan üzerinden Türkiye'ye iletilebilecek enerji miktarı artırılabilecektir.

Karabağ ve çevresi, 2020 yılında kurtarıldıktan sonra yeniden imar ve ekonomik kalkınma sürecine girmiştir. Altyapı yatırımları ve enerji projeleri hızla gelişmektedir. (Sayfa 9'da detaylı şekilde aktarılmaktadır.)

Azerbaycan Devlet İstatistik Komitesi verilerine göre, petrol ve doğal gaz sektörünün katma değeri yıl bazında %1,6 oranında gerilerken, petrol dışı sektörlerde katma değer %2,7 oranında artış göstermiştir. 2025 yılında sektörel dağılımda sanayi %33,0 ile GSYH'nin en büyük payına sahip olurken; ticaret ve motorlu taşıtların onarımı %11,3, ulaştırma ve depolama %7,1, inşaat %6,5, tarım-ormanlık-balıkçılık %5,9, turistik konaklama ve yiyecek-içecek hizmetleri %2,8, bilgi ve iletişim faaliyetleri %2,1 pay almıştır. Diğer sektörler toplamda %21,7'lik kısmı oluştururken, ürün ve ithalat üzerindeki net vergiler GSYH'nin %9,6'sını teşkil etmiştir.

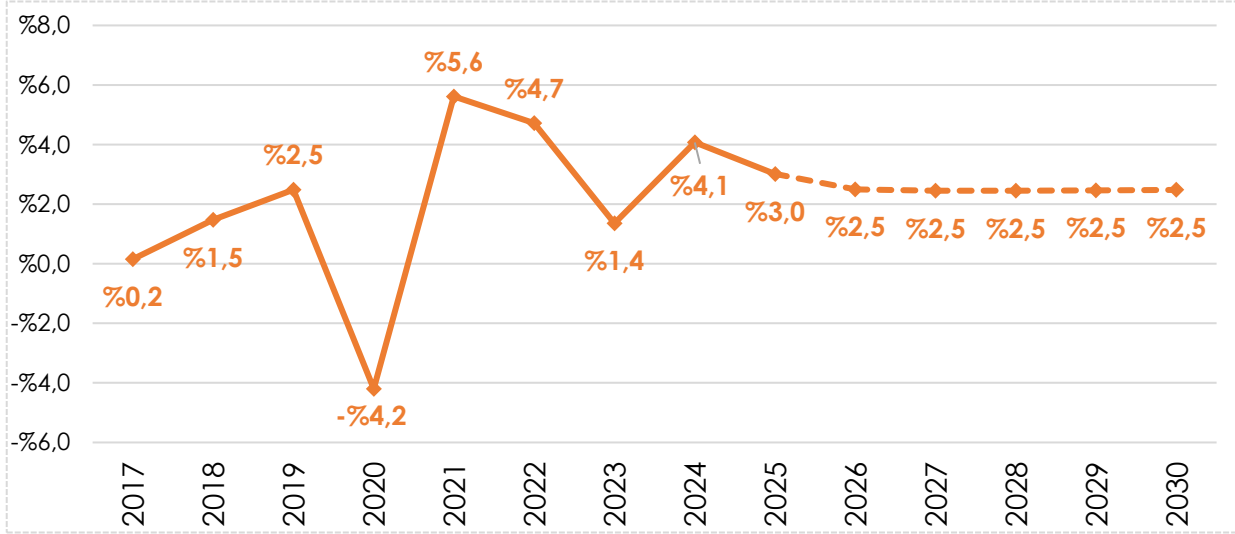

IMF verilerine göre Azerbaycan ekonomisi son yıllarda dalgalı bir seyir izlemektedir. 2020'de pandemi nedeniyle %4,2 oranında daralan GSYH, 2021'de %5,6 oranında büyüyerek güçlü bir toparlanma göstermiştir. 2022'de GSYH %4,7 oranında büyürken, 2023'te %1,4'e düşmüş ve 2024'te tekrar %4,1 seviyesine yükselmiştir.

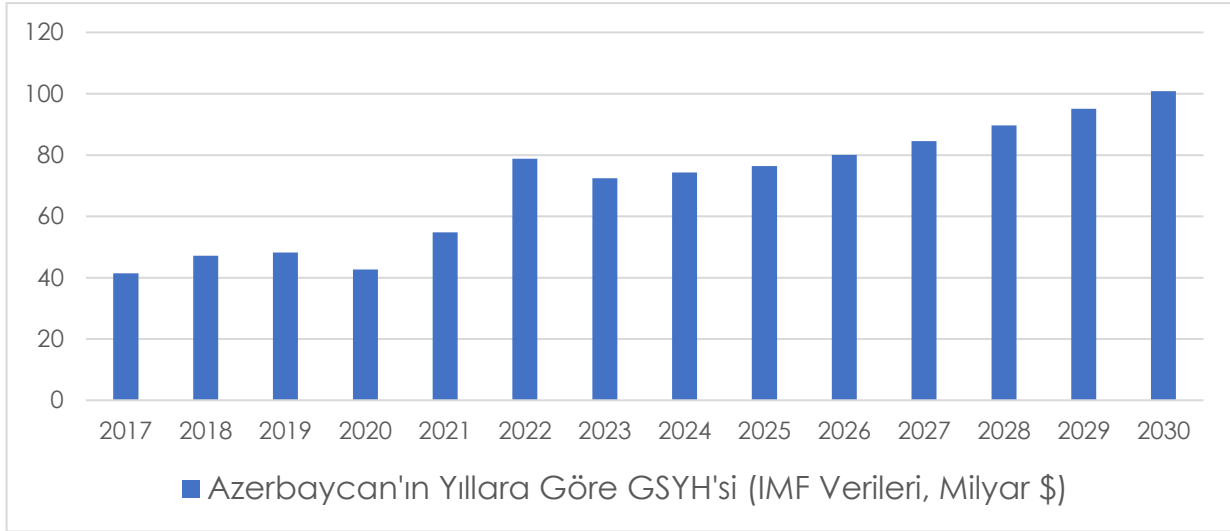
2025'te ekonominin %3,0 civarında büyüme göstermiş olup, 2026'da %2,5'lik ılımlı bir büyüme göstermesi beklenmektedir. Bu oranlar, 2025 ve 2026 yılı için Orta Asya ve Kafkasya (CCA) bölgesindeki sırasıyla %5,6 ve %4,7'lik büyüme ortalamalarının altında kalmaktadır.

IMF projeksiyonlarına göre 2030 yılında GSYH'nin 100 milyar doları aşması ve kişi başı milli gelirin 9.200 dolara yaklaşması öngörülmektedir.

Azerbaycan'ın Büyüme Verileri

Azerbaycan'ın Yıllara Göre GSYH'si

Azerbaycan'ın Yıllara Göre Kişi Başına GSYH'si

Ülke Ekonomik Risk Değerlendirmesi (Fitch Ratings)

Avantajlar	Kırılganlıklar
- Azerbaycan'ın güçlü bir mali yapıya sahip olması ve kamu borcunun GSYH'ye oranının yaklaşık %20 seviyesinde bulunmasının yönetilebilir olması - Azerbaycan Cumhuriyeti Devlet Petrol Fonu'nun (SOFAZ) döviz rezervlerinin 58 milyar ABD dolarının üzerinde (GSYH'nin yaklaşık %70'i) yüksek seviyede bulunmasının, zayıf durumdaki bankacılık sektörünü desteklemek için yeterli olması - SOFAZ fonlarının, hükümetin ekonomiyi petrolden uzaklaştırarak çeşitlendirmeye yönelik iddialı planını destekleyebilmesi - Şah Deniz II doğalgaz sahasının halihazırda faaliyette olmasının, doğalgaz ihracatını ve döviz girişlerini artırma potansiyeli taşıması - Ülkenin turistler açısından giderek daha cazip hale gelmesi	- Ekonominin küresel ölçekte en yüksek petrol bağımlılığına sahip ekonomiler arasında yer almasının (GSYH'nin yaklaşık %40'ı), önümüzdeki yıllarda petrol fiyatlarındaki dalgalanmalara karşı son derece kırılgan hale getirmesi - Azerbaycan Uluslararası Bankası'nın yeniden yapılandırılmasına rağmen bankacılık sektörünün geri kalanının zayıf kalmaya devam etmesinin ve ilave sermaye ihtiyacının ortaya çıkabilmesi - Bankacılık sektörünün döviz cinsinden kredilere ve mevduatlara yüksek düzeyde maruz kalmasının ve bu nedenle SOFAZ'dan destek gerektirmesinin finansal istikrar açısından risk oluşturabilmesi
- Azerbaycan'ın Hazar Denizi üzerindeki stratejik konumunun, Ülkenin Çin'in Kuşak ve Yol Girişimi yatırım programından fayda sağlamasına imkan tanınması - Azerbaycan'ın Türkiye ile güçlü bağlara sahip olmasının ve Türkiye'nin Ermenistan ile ilişkileri iyileştirme yönünde çaba göstermesinin, ayrıca Zengezur koridoru üzerinden Türkiye ile daha güçlü ticaret bağlantıları kurulması olasılığının ikili ilişkileri daha da güçlendirmesi - Ülkenin enerji ticareti aracılığıyla Avrupa Birliği ile güçlü ekonomik bağlar tesis etmiş olması - Turizm sektörünün önemli bir büyüme alanı olarak öne çıkması - Azerbaycan'ın Rusya'ya karşı daha bağımsız bir tutum sergileyerek Güney Kafkasya'daki ağırlığını artırmasının, Ülkenin bölge içinde önemli bir ticaret merkezi haline gelmesine zemin hazırlayabilmesi	- Yabancı yatırımcıların Ülkenin istikrarına yönelik güveninde yaşanabilecek düşüşün, Azerbaycan'ın petrol sektörünü ciddi şekilde olumsuz etkileyebilmesi - Petrol üretiminin uzun vadeli bir düşüş eğiliminde kalmaya devam etmesinin ve ekonomik çeşitlendirme planlarının sınırlı düzeyde kalmasının, potansiyel ekonomik çıktı üzerinde baskı oluşturması - Ekonomik çeşitlendirme sürecinin yavaş ilerlemesinin, Azerbaycan'ın hidrokarbon ticaretine aşırı bağımlı kalmaya devam etmesine ve fiyat oynaklığı dönemlerinde işsizlik oranlarının hızla artma riskinin yükselmesine yol açabilmesi

Azerbaycan 2030: Karabağ Zaferinden Yeşil Ufuklara

İlham Aliyev tarafından 2 Şubat 2021 tarihinde onaylanan “Azerbaycan 2030: Sosyo-Ekonomik Kalkınmaya İlişkin Ulusal Öncelikler” belgesi, ülkenin orta vadeli kalkınma perspektifini ortaya koyan temel strateji dokümanıdır. Söz konusu belge, hidrokarbon gelirlerine dayalı büyüme modelinden; çeşitlendirilmiş, rekabetçi ve sürdürülebilir bir ekonomik yapıya geçiş hedefini içermektedir. Temel amaç; modern yaşam standartlarına sahip, rekabetçi insan sermayesi ile desteklenen ve çevresel sürdürülebilirliği esas alan güçlü bir devlet ve müreffeh bir toplum inşa etmektir.

Makroekonomik Görünüm ve Ekonomik Çeşitlendirme

2024 yılı verileri ekonomik yapıda belirgin bir dönüşüme işaret etmektedir. Petrol ve doğal gaz sektörü yalnızca %0,3 oranında büyürken, petrol dışı sektörlerde büyüme oranı %6,2 seviyesine ulaşmıştır. Ekonomik çeşitlendirme politikasının somut sonuçlar üretmeye başladığı görülmektedir. Hidrokarbon gelirlerine bağımlılığın azaltılması; güçlü bir finansal sistem, KOBİ'lerin desteklenmesi ve rekabetçi bir düzenleyici çerçeve gerektirmektedir. Bu doğrultuda kamu işletmelerinde verimlilik artışı ve özelleştirme çalışmaları gündemdedir.

Sosyal Politika ve Bölgesel Kalkınma

Azerbaycan, yoksullukla mücadelede son yirmi yılda önemli ilerleme kaydetmiş; 2005 yılında yaklaşık %30 seviyesinde olan yoksulluk oranı 2015'te %4,9'a gerilemiş ve 2023 yılı itibarıyla %5,2 düzeyinde korunmuştur. Bu iyileşme, hedefli sosyal destek programları, emeklilik reformları ve ücret artışları gibi politika araçlarının eşgüdümlü uygulanması sonucunda sağlanmıştır. Önümüzdeki dönemde bölgesel gelir farklılıklarının azaltılması, kayıt dışı istihdamın düşürülmesi ve hassas gruplara yönelik sosyal koruma mekanizmalarının güçlendirilmesi temel politika alanları olarak öne çıkmaktadır. Bakü merkezli büyümenin ülke geneline yayılması, kırsal bölgelerde istihdam kapasitesinin artırılması ve altyapı yatırımlarının sürdürülmesi, daha dengeli ve kapsayıcı bir kalkınma yapısının tesis edilmesi açısından öncelikli hedefler arasında yer almaktadır.

İnsan Sermayesi ve İnovasyon Ekosistemi

Eğitim sisteminde özellikle STEM alanlarına ağırlık verilmekte, mesleki eğitim ile iş gücü piyasası arasındaki uyum güçlendirilmektedir. Dijital okuryazarlığın yaygınlaştırılması ve Ar-Ge kapasitesinin artırılması hedeflenmektedir. Teknoloji parkları ve girişimcilik merkezleri aracılığıyla yenilikçi sektörlerin desteklenmesi

amaçlanmakta; bilgi ekonomisine geçiş süreci hızlandırılmaktadır. Orta vadede OECD standartlarında eğitim performansına ulaşılması ve araştırma harcamalarının artırılması planlanmaktadır.

Karabağ ve Doğu Zengezur'un Yeniden İmarı (Büyük Dönüş)

Azerbaycan'ın "Büyük Dönüş" programı, Karabağ ve Doğu Zengezur ekonomik bölgelerinin yeniden imarı ve yerleşime açılmasına yönelik kapsamlı bir stratejidir. Resmi kaynaklara göre, kurtarılan topraklarda 2026 başı itibarıyla 73.000'den fazla kişi ikamet etmektedir. 2026 sonuna kadar ise 140.000 kişinin geri dönmüş olması hedeflenmektedir. Sadece 2024 yılında Azerbaycan devleti, bölgenin yeniden imarı için 2,4 milyar dolar harcamış olup, 2021–2030 döneminde toplamda 17,6 milyar dolarlık yatırım yapılması öngörülmektedir.

Yeniden imar süreci, yalnızca fiziki altyapının restorasyonu ile sınırlı kalmayıp, sosyal ve ekonomik entegrasyonu da hedefleyen çok boyutlu bir program olarak yürütülmektedir. Bu kapsamda yerleşim birimlerinin altyapısı, konut projeleri, yollar, eğitim ve sağlık tesisleri ile sanayi ve istihdam alanları sistemli bir şekilde geliştirilmektedir. Bölgede, Cebrayıl lojistik ve ticaret merkezi, Şuşa kültürel miras alanı, Ağdam işleme merkezi ve Kelbecer ise özellikle altın olmak üzere madencilik alanı olarak planlanmıştır.

Ulaştırma altyapısı kapsamında, Fuzuli Uluslararası Havalimanı 2021 yılında, Zengilan Uluslararası Havalimanı 2022 yılında ve Laçın Uluslararası Havalimanı 2025 yılında hizmete açılmıştır.

Karayolu altyapısında ise Ahmedbeyli-Fuzuli-Şuşa Otoyolu, aynı zamanda "Zafer Yolu" olarak adlandırılmakta olup bölgenin ana ulaşım omurgasını oluşturmaktadır. Bu proje, Şuşa başta olmak üzere stratejik yerleşim merkezlerine erişimi kolaylaştırmakta ve bölgesel ekonomik entegrasyonu desteklemektedir.

Akıllı yerleşimler kapsamında Zengilan'da hayata geçirilen Ağalı Akıllı Köy Projesi, enerji verimli konutlar, yenilenebilir enerji altyapısı ve dijital uygulamalarla pilot model niteliği taşımaktadır. Sanayi alanında ise Ağdam Sanayi Parkı faaliyete geçmiş ve farklı sektörlerde üretim başlamıştır. Bunun yanı sıra Araz Vadisi gibi sanayi parkları da oluşturulmakta olup, toplamda 5 sanayi parkı ve 50 tarım parkının inşa edilmesi planlanmaktadır.

Enerji altyapısında küçük ölçekli hidroelektrik santrallerin kademeli olarak devreye alınması planlanmaktadır.

Azerbaycan'ın Yenilenebilir Enerji Hedefleri

Azerbaycan, 2030 yılına kadar 6,5 gigavatlık yenilenebilir enerji üretim kapasitesine ulaşmayı hedeflemektedir. Bu kapasitenin, Azerbaycan'ın toplam enerji üretiminin %35'inden fazlasını oluşturması beklenmektedir. Bu çerçevede son yıllarda uluslararası ortaklıklarla hayata geçirilen projeler, enerji dönüşüm sürecinin somut göstergeleri olarak öne çıkmaktadır.

Birleşik Arap Emirlikleri merkezli yenilenebilir enerji şirketi Masdar tarafından Bakü yakınlarındaki Alat kasabasında geliştirilen Karadağ Güneş Enerjisi Santrali, 2023 yılında işletmeye alınmış olup yaklaşık 230 MW kurulu güce sahiptir. Tesis, Azerbaycan'ın ilk büyük ölçekli yabancı yatırım destekli güneş enerjisi santrali olma özelliğini taşımakta ve yıllık yaklaşık 500 milyon kWh elektrik üretim kapasitesiyle doğal gaz tüketiminin azaltılmasına katkı sağlamaktadır.

Suudi Arabistan merkezli enerji şirketi ACWA Power tarafından geliştirilen Hızı-Abşeron Rüzgar Enerjisi Santrali, yaklaşık 240 MW kurulu güce sahip olup 2025 yılı itibarıyla kademeli olarak ticari işletmeye alınmış ve 2026 yılı başında resmi açılışı gerçekleştirilmiştir.

Bunun yanı sıra, Sayfa 18'de ayrıntıları paylaşılan Hazar Denizi açık deniz rüzgar enerjisi projesinin fizibilite çalışmaları devam etmektedir. Bu proje, 2030 yılına kadar öngörülen yenilenebilir enerji kapasite hedefinin gerçekleştirilmesinde en öncelikli ve öne çıkan projeler arasında yer almaktadır.

Güney Gaz Koridoru'nun yıllık toplantısı kapsamında, 2025 Nisan'da Bakü'de Enerji ve Tabii Kaynaklar Bakanı Alparslan Bayraktar, Azerbaycan, Gürcistan ve Bulgaristan bakanlarıyla birlikte "Yeşil Elektrik İletimi ve Ticareti Alanında İşbirliğine Dair Mutabakat Zaptı"nı imzalamıştır. Bu anlaşma ile güneş ve rüzgar gibi yenilenebilir enerji kaynaklarından üretilen elektrik, Azerbaycan–Gürcistan–Türkiye–Bulgaristan rotasını izleyerek Avrupa'ya ulaştırılacaktır.

Yeşil Hidrojen İhracatı

Azerbaycan, uzun vadede yeşil hidrojen üretimi ve Avrupa pazarına ihracat potansiyelini aktif olarak değerlendirmektedir. Ülke, Ulusal Hidrojen Stratejisi kapsamında hem iç kullanım hem de ihracat senaryolarını planlamaktadır.

Rüzgar ve güneş enerjisi potansiyeli sayesinde yeşil hidrojeni düşük maliyetle üretebilme avantajına sahip olan Azerbaycan'ın, Avrupa İmar ve Kalkınma Bankası'nın çalışmalarına göre 2030 civarında yılda 200.000 tondan fazla düşük karbonlu hidrojen üretebileceği öngörülmektedir.

Mevcut doğal gaz altyapısı, ülkenin enerji dönüşümü sürecinde stratejik bir avantaj sağlamaktadır. Güney Gaz Koridoru gibi mevcut boru hatları, gelecekte hidrojenin doğal gazla karıştırılarak taşınması senaryosu çerçevesinde değerlendirilmektedir.

Uluslararası Konum ve Bölgesel Rol

Azerbaycan, Güney Kafkasya'da enerji, ulaştırma ve ticaret ekseninde bölgesel merkez konumunu güçlendirmeyi hedeflemektedir. Bu çerçevede **Orta Koridor** (Trans-Hazar Uluslararası Taşımacılık Rotası), Çin-Orta Asya-Hazar Denizi-Güney Kafkasya-Türkiye-Avrupa hattında stratejik bir ticaret rotası olarak öne çıkmaktadır. Bakü Uluslararası Deniz Ticaret Limanı ve demiryolu bağlantıları, Azerbaycan'ın bu koridordaki lojistik kapasitesini artırmaktadır.

Enerji alanında petrol ihracatının ana omurgasını Bakü-Tiflis-Ceyhan Boru Hattı oluştururken, doğal gaz ihracatı Güney Gaz Koridoru üzerinden gerçekleştirilmektedir. Güney Gaz Koridoru; Şah Deniz sahasından çıkarılan gazın Güney Kafkasya Boru Hattı, TANAP ve TAP üzerinden Avrupa pazarına ulaştırılmasını sağlamaktadır. Türkiye ile enerji alanındaki iş birliği hem transit ülke rolü hem de nihai tüketici konumu bakımından stratejik nitelik taşımaktadır.

Doğal Gaz Koridorları Haritası

Azerbaycan'ın Avrupa enerji güvenliğine katkısı, özellikle 2022 sonrası dönemde giderek daha görünür hale gelmiştir. Avrupa Birliği ile imzalanan mutabakatlar çerçevesinde gaz arzının kademeli olarak artırılması hedeflenmektedir. 2026 yılının başında Azerbaycan, Almanya ve Avusturya'ya doğal gaz ihracatına başlamış; Azerbaycanlı yetkililer, ülkenin doğal gazını ihraç ettiği ülke sayısının 16'ya çıktığını ve bunun 10'unun AB üyesi ülkeler olduğunu ifade etmişlerdir. Bu gelişmeler, Azerbaycan'ın jeoekonomik önemini ve Avrupa enerji piyasasındaki stratejik rolünü güçlendirmiştir.

Azerbaycan'ın batı bölgeleri ile Nahçıvan Özerk Cumhuriyeti arasında doğrudan kara bağlantısı kurulmasını öngören ve Türk kamuoyunda **Zengezur Koridoru** olarak anılan ulaşım hattı da bölgesel ticaret ve jeopolitik dengeler açısından önem taşımaktadır. Bu projeler, Güney Kafkasya'da ulaşım hatlarının yeniden yapılandırılması sürecinin parçası olarak değerlendirilmektedir.

Zengezur Koridoru, ABD öncülüğünde yürütülen barış girişimi çerçevesinde **Trump Uluslararası Barış ve Refah Yolu (TRIPP)** adıyla resmileştirilmiştir. Ağustos 2025'te, ABD ev sahipliğinde gerçekleşen bir zirvede Ermenistan ve Azerbaycan, koridoru açmak için kapsamlı altyapı yatırımlarını içeren "Trump Rotası"nı (TRIPP) hayata geçirmeyi kabul etmişlerdir.

TRIPP kapsamında ABD, koridorun geliştirilmesi ve işletilmesinde uzun vadeli bazı münhasır haklara sahip olacaktır. Bu girişimin Güney Kafkasya'da barışı güçlendirmesi ve bölgesel ekonomik bağlantıları artırması beklenmektedir.

Bu süreci destekleyen en önemli adımlardan biri ise, 10 Şubat 2026'da Bakü'de imzalanan ABD-Azerbaycan Stratejik Ortaklık Şartıdır. Söz konusu şart, enerji, ticaret, ulaştırma, dijital altyapı, yapay zeka ve güvenlik alanlarında işbirliğini öngörerek, TRIPP ve Orta Koridor projelerinin stratejik temelini daha da sağlamlaştırmaktadır.

Petrol ve Doğal Gaz Sektörleri

Petrol ve doğal gaz, Azerbaycan ekonomisinin temel dayanaklarından biri olmayı sürdürmektedir. ABD Enerji Bakanlığı'nın verilerine göre ülkenin kanıtlanmış petrol rezervleri yaklaşık 7 milyar varil seviyesindedir. Ham petrol üretiminin %70-80'i Bakü-Tiflis-Ceyhan Boru Hattı (BTC) üzerinden uluslararası pazarlara ihraç edilmektedir.

Azerbaycan Enerji Bakanlığı tarafından açıklanan operasyonel verilere göre, 2025 yılında toplam petrol üretimi (gaz kondensatı dahil) 27,7 milyon ton olarak gerçekleşmiş olup, bu miktar bir önceki yıla göre %4,81 oranında azalmıştır. Üretimin 16,2 milyon tonu Azeri-Çirak-Güneşli (AÇG) sahalarından sağlanmıştır. AÇG sahaları; operatörlüğünü BP'nin yürüttüğü ve Chevron, ExxonMobil, Inpex, Equinor ve Türkiye Petrolleri Anonim Ortaklığı (TPAO) gibi uluslararası şirketlerin yer aldığı konsorsiyum yapısı içerisinde işletilmektedir.

Toplam üretimin 3,8 milyon tonu Şah Deniz sahasından, 0,6 milyon tonu Abşeron Sahası'ndan, 7,1 milyon tonu ise SOCAR liderliğinde işletilen diğer kara ve deniz sahalarından elde edilmiştir.

2025 yılında gaz kondensatı dahil toplam petrol ihracatı 23,1 milyon ton olarak gerçekleşmiş ve bir önceki yıla göre %5,33 azalmıştır. Bunun 20 milyon tonu konsorsiyum, 2,5 milyon tonu SOCAR ve 0,6 milyon tonu ise SOCAR ile TotalEnergies ortaklığında faaliyet gösteren JOCAP tarafından gerçekleştirilmiştir.

Aynı dönemde ortalama günlük ham petrol üretimi 62,4 bin ton **(yaklaşık 460 bin varil)** olarak kaydedilmiş; kondensat dahil toplam günlük üretim 75,9 bin ton **(571 bin varil)** seviyesine ulaşmıştır.

Azerbaycan Enerji Bakanlığı verilerine göre, 2025 yılında Azerbaycan toplam 51,5 milyar metreküp (bcm) doğal gaz üretimi gerçekleştirmiştir. Bunun 27,9 bcm'i Şah Deniz, 14,1 bcm'i Azeri-Çırac-Güneşli (AÇG), 1,6 bcm'i Abşeron ve 7,9 bcm'i SOCAR tarafından işletilen diğer sahalarından sağlanmıştır. Yılın başında Şah Deniz Alpha platformunun yaklaşık üç hafta devre dışı kalması, üretim artışını sınırlamış ve ülkenin yıllık gaz üretim artışı %2,4 seviyesinde gerçekleşmiştir.

2025 yılı boyunca toplam 25,2 bcm doğal gaz satışı gerçekleştirilmiş olup; bunun 12,8 bcm'i Avrupa'ya (%0,78 yıllık azalış), 9,6 bcm'i Türkiye'ye (%3,03 yıllık azalış), 2,3 bcm'i Gürcistan'a (%4,17 yıllık azalış) ve 0,5 bcm'i Suriye'ye ihraç edilmiştir.

Veriler, hidrokarbon sektörünün dönemsel üretim dalgalanmalarına ve operasyonel risklere açık olduğunu ortaya koymaktadır.

Tarım Sektörü

Ekim 2025 itibarıyla, çalışan nüfusun yaklaşık %35'i doğrudan veya dolaylı olarak tarım sektörüyle (tarım, ormancılık ve balıkçılık dahil) bağlantılıdır. Azerbaycan Devlet İstatistik Komitesi verilerine göre, 2025 yılında Azerbaycan'da tarımsal üretim 14,19 milyar manat seviyesinde gerçekleşmiş olup, bu rakam 2024 yılına göre %0,9 artış göstermiştir.

Hayvancılık üretimi 7,44 milyar manat (%0,3 artış), bitkisel üretim ise 6,75 milyar manat (%1,5 artış) olmuştur. Üretim miktarları açısından; et üretimi 659.200 ton (2024 ile aynı seviyede), süt 2,306 milyon ton (%0,3 artış), yumurta 2,343 milyar adet (%1,8 artış), yün 14.600 ton (%1,3 azalış) ve ipek böceği kozaları 186,6 ton (%22,1 azalış) olarak kaydedilmiştir.

1 Ocak 2026 itibarıyla ülkede 6,758 milyon küçükbaş (koyun ve keçi) ve 2,436 milyon büyükbaş (sığır ve manda) bulunmaktadır.

2025'te tarla ürünlerinden hasat edilen miktarlar şu şekildedir: Tahıl ve baklagiller (mısır dahil) 3,376 milyon ton (%3 artış), sebze 1,769 milyon ton (%3,8 azalış), meyve (dutsu meyveler dahil) 1,394 milyon ton (%5,8 artış), patates 924.700 ton (%0,3 azalış), kavun ve kabakgiller 459.000 ton (%6,4 azalış), pamuk 363.200 ton (%16,8 artış), şeker pancarı 328.500 ton (%13,2 artış), üzüm 210.900 ton (%2,8 artış), ayçiçeği 31.800 ton (%1,9 artış), tütün 8.400 ton (%28,9 artış) ve yeşil çay 1.200 ton (%12,7 artış) olarak gerçekleşmiştir. Genel olarak tarımsal üretim, 2024 yılına kıyasla %1,5 artış kaydetmiştir.

Azerbaycan Gümrük Komitesi'nin açıkladığı rakamlara göre, 2025 yılı Ocak-Kasım döneminde Azerbaycan 762.300 ton meyve ve sebze ihracatı gerçekleştirmiştir. Bu ihracatların toplam değeri 807,5 milyon dolar olarak kaydedilmiştir. 2024'ün aynı dönemiyle karşılaştırıldığında, ihracat miktarı %25 oranında artarken, toplam değer %28,6 oranında yükselmiştir.

Azerbaycan'daki Uluslararası Yatırımların Genel Görünümü

Birleşmiş Milletler Ticaret ve Kalkınma Konferansı'nın (UNCTAD) yayımladığı 2025 Dünya Yatırım Raporu'na göre, 2019–2024 döneminde Azerbaycan'ın net doğrudan yabancı yatırım (DYY) akımları dalgalı bir seyir izlemiştir.

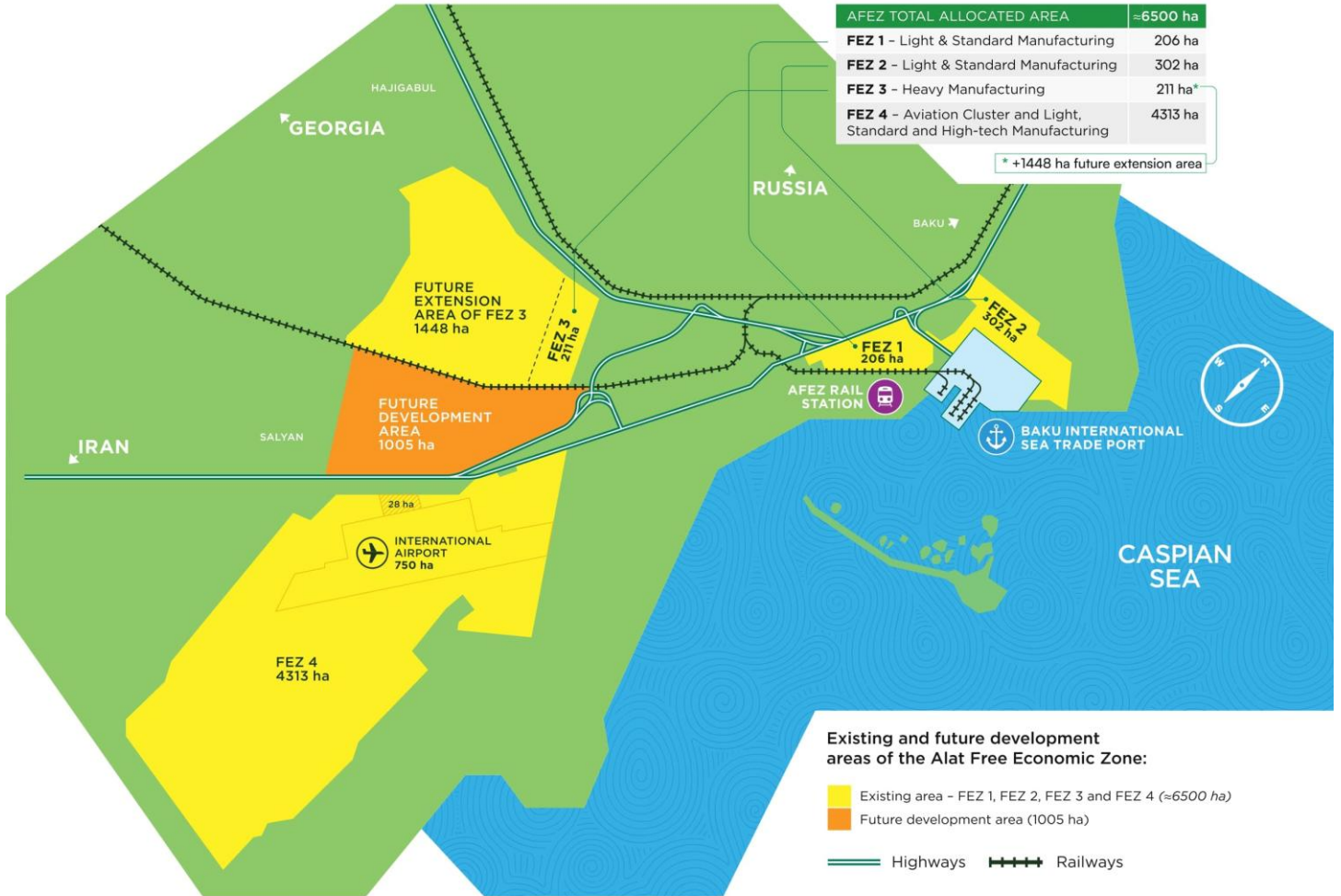
2019 yılında 1,5 milyar dolar net giriş kaydedilmiş, 2020'de bu tutar 507 milyon dolara gerilemiştir. 2021'de -1,7 milyar dolar ve 2022'de -4,5 milyar dolar ile net sermaye çıkışı gerçekleşmiş; bu durum büyük ölçüde enerji sektöründeki yüksek kar transferleri ve finansal yeniden yapılandırmalardan kaynaklanmıştır.

2023'te 253 milyon dolar ve 2024'te 231 milyon dolar ile yeniden pozitif seviyelere dönmüştür. Genel olarak tablo, büyük enerji projelerinin olgunlaşma dönemine girildiğini ve önümüzdeki süreçte daha istikrarlı ve çeşitlendirilmiş yatırım girişlerine ihtiyaç bulunduğunu göstermektedir.

Alat Serbest Ekonomik Bölgesi (AFEZ), Azerbaycan'ın ekonomik çeşitlendirme ve yatırım çekme stratejisinin bir parçası olarak kurulmuş olup, yabancı ve yerli yatırımcıları çekmek amacıyla avantajlı hukuki, gümrük ve vergi rejimi uygulanmaktadır.

AFEZ, Bakü Uluslararası Deniz Ticaret Limanı'na yakın ve uluslararası ulaşım koridorlarının kesiştiği stratejik bir konumda yer almaktadır. Bölgede hazır sanayi arazisi ve altyapı sunulmakta, devlet tarafından yaklaşık 6.500 hektarlık alan tahsis edilmiş ve gelecekte genişletilmek üzere ek alan ayrılmıştır.

Kara ve demiryolu lojistik merkezleri faaliyette olup, kara taşımacılığı için yıllık 500.000 ton kapasiteli bir lojistik alan kurulmuştur. Ayrıca yeni bir kargo havaalanı inşa edilmekte olup, ilk aşamada yıllık 500.000 ton kapasiteye sahip olacak ve ilerleyen dönemlerde kapasite 1,5 milyon tona yükseltilecektir.

Alat Serbest Ekonomik Bölgesi: Mevcut ve Gelecekteki Gelişim Alanları ile Ulaşım Altyapısı

Azerbaycan'da Planlanmakta Olan Önemli Projeler

#	Proje İsmi ve Yeri	Büyükölük (Milyon Dolar)	Firma/Kuruluş	Başlangıç/Bitiş
1	Hazar Denizi Rüzgar Santrali Projesi	510	Exim Bank of China (Finansman Sağlayıcı) (Çin), Government of Azerbaijan (Sponsor) (Azerbaycan)	Planlama aşamasında
Proje, Azerbaycan'ın Hazar Denizi açıklarında planlanan ve ülkenin yenilenebilir enerji kapasitesini artırarak enerji arzını çeşitlendirmeyi amaçlayan stratejik bir deniz üstü rüzgar enerjisi projesi olarak değerlendirilmektedir. Hazar Denizi'nde belirlenen alanda ilk aşamada yaklaşık 200 MW kurulu kapasiteyle başlatılacak ve ilerleyen aşamalarda toplam kapasite 600 MW'a çıkarılacaktır. Geliştirme sürecinde saha değerlendirmeleri, teknik ve çevresel analizler, inşaat öncesi hazırlıklar ve uluslararası standartlara uygun mühendislik planlamaları yürütülmektedir. Proje, Azerbaycan'ın 2030 yılına kadar karada ve denizde toplam 6,5 GW rüzgar enerjisi kapasitesi kurma hedefiyle uyumlu olup, bölgesel enerji çeşitlendirmesine katkıda bulunması, uluslararası yatırımları çekmesi ve ülkenin sürdürülebilir enerji üretiminde öncü bir rol üstlenmesi açısından önem taşımaktadır.				
2	Hudat-Şahdağ Demiryolu Projesi (Kuba-Haçmaz)	106	Azerbaijan Railways JSC (Sponsor) (Azerbaycan)	Planlama aşamasında
Hudat – Şahdağ Demiryolu Projesi, Azerbaycan'ın Kuba-Haçmaz bölgesinde planlanan ve ülkenin kuzeyindeki turizm ve ekonomik merkezleri kara ulaşım altyapısıyla birbirine bağlamayı amaçlayan stratejik bir demiryolu girişimidir. Proje, Hudat istasyonundan başlayarak Şahdağ kayak merkezi ve çevresine kadar uzanan yaklaşık 57 km uzunluğunda yeni bir hattın inşasını öngörmekte olup, mevcut Bakü-Yalama demiryolu hattının modernizasyonu ve Haçmaz yönündeki bağlantıların iyileştirilmesiyle entegre şekilde planlanmaktadır. Hat, özellikle Şahdağ ve çevresindeki turistik destinasyonlara erişimi kolaylaştırarak bölgesel turizmi desteklemeyi, insan ve yük taşımacılığını hızlandırmayı ve kuzey bölgelerde ekonomik faaliyetleri artırmayı hedeflemektedir. Azerbaycan Demiryolları tarafından yürütülen tasarım ve planlama çalışmaları, hattın ülkenin genel demiryolu altyapısını geliştirme ve uzun vadeli ulaşım stratejilerine katkı sağlama rolünü vurgulamaktadır; ancak resmi inşaat takvimi ve finansman detayları halen netleşmemiştir.				

3	Nahçıvan Rüzgar Enerji Santrali (Nahçıvan)	-	TotalEnergies SE (Sponsor) (Fransa)	Planlama aşamasında
Nahçıvan Rüzgar Enerji Santrali, Nahçıvan Özerk Cumhuriyeti'nde TotalEnergies iş birliğiyle planlanan ve bölgenin yüksek rüzgar potansiyelini değerlendirmeyi amaçlayan rüzgar enerjisi projesidir. Nahçıvan'da, 0,3 MW kapasiteli küçük ölçekli bir rüzgar santrali mevcuttur ve 0,3 MW kapasite ile faaliyettedir; böylelikle bölgedeki yenilenebilir enerji altyapısının ilk adımlarını temsil etmektedir. Bununla birlikte, planlanan büyük ölçekli 250 MW kapasiteli rüzgar projesi halen planlama ve değerlendirme aşamasındadır, bu süreçte türbin yerleşimi, teknik tasarım, çevresel etki ve enerji verimliliği analizleri gerçekleştirilmektedir. Proje, yalnızca elektrik üretimini artırmakla kalmayacak, aynı zamanda Nahçıvan'ın enerji bağımsızlığını güçlendirecek, fosil yakıt kullanımını azaltacak ve Türkiye ile Avrupa'ya yenilenebilir elektrik ihracatı yapılmasını mümkün kılacak şekilde stratejik bir öneme sahiptir. Ayrıca, bölgedeki diğer yenilenebilir enerji kaynaklarıyla entegre edilerek, uzun vadeli enerji güvenliği ve sürdürülebilir kalkınma hedeflerine katkı sağlayacaktır.				
4	Doğu Zengezur Güneş Enerji Santrali (Nahçıvan)	-	TotalEnergies SE (Sponsor) (Fransa)	Planlama aşamasında
Doğu Zengezur Güneş Enerji Santrali, Nahçıvan bölgesinde planlanan ve yüksek güneş ışınımı potansiyeline sahip bir alan üzerine kurulacak olan güneş enerjisi (fotovoltaik paneller) projesidir. Bu proje 250 MW kapasiteye sahip olacak şekilde tamamen planlanmış durumdadır, ancak inşaat ve işletmeye alma aşamaları halen gerekli onay ve geliştirme sürecine tabidir. Proje kapsamında kurulacak fotovoltaik paneller sayesinde bölge güneş enerjisinden maksimum verimle faydalanacak, ayrıca enerji depolama sistemleri ile üretim dalgalanmaları dengelenecek ve elektrik arz güvenliği artırılabilecektir. Doğu Zengezur Güneş Enerji Santrali, Nahçıvan ve Doğu Zengezur'daki toplam yaklaşık 1.500 MW'lık yenilenebilir enerji kapasitesi stratejisinin önemli bir parçasını oluşturmaktadır ve rüzgar enerjisi projeleriyle tamamlayıcı bir rol üstlenerek bölgenin temiz enerji üretimini çeşitlendirmeyi, sürdürülebilirliği güçlendirmeyi ve bölgesel elektrik ihracatını desteklemeyi hedeflemektedir.				

5	Şafak Güneş Enerji Santrali (Doğu Zengezur)	-	SOCAR (Sponsor) (Azerbaycan), BP p.l.c. (Sponsor) (Birleşik Krallık), Azerbaijan Investment Company – AIC (Sponsor) (Azerbaycan), INTEC Energy Solutions (İnşaat) (Türkiye)	Planlama aşamasında
Şafak Güneş Enerji Santrali, Azerbaycan'ın Doğu Zengezur ekonomik bölgesinde yer alan Cebrayıl ilçesinde kurulmakta olan 240 MW kurulu güce sahip büyük ölçekli bir güneş enerjisi projesidir; yılda yaklaşık 500 milyon kWh yenilenebilir elektrik üretmesi planlanan bu tesis, ülkenin enerji arz güvenliğinin güçlendirilmesine, elektrik üretim portföyünün çeşitlendirilmesine ve yenilenebilir enerji kapasitesinin artırılmasına önemli katkı sağlamayı hedeflemektedir. Santral sayesinde önemli miktarda doğal gaz tasarrufu sağlanması ve buna bağlı olarak karbon emisyonlarının azaltılması öngörülmekte olup, proje Azerbaycan'ın yeşil enerji dönüşüm stratejisinin ve özellikle işgalden kurtarılan bölgelerde sürdürülebilir kalkınma hedeflerinin önemli bir parçasını oluşturmaktadır. Ulusal elektrik şebekesine entegrasyon amacıyla 330/33 kV trafo merkezi ve yüksek gerilim iletim altyapısı inşa edilmiş olup, tesisin 2027 yılı civarında ticari işletmeye alınarak tam kapasiteyle üretime başlaması planlanmaktadır.				
6	Hazar Denizi Açık Deniz Enerjisi Projesi (Bakü)	-	Azerbaijan Ministry of Energy (Sponsor) (Azerbaycan), Clean Energy Capital (Danışman/Proje Yönetimi) (Amerika Birleşik Devletleri)	Planlama aşamasında
Azerbaycan'ın Bakü açıklarında Hazar Denizi'nde geliştirilmesi planlanan büyük ölçekli bir açık deniz (offshore) rüzgar enerjisi yatırım projesidir ve ülkenin rüzgar enerjisi potansiyelini deniz üstü teknolojilerle değerlendirmeyi amaçlamaktadır. Proje kapsamında rüzgar ölçüm ve kaynak analizleri, deniz tabanı jeoteknik etütleri, çevresel etki değerlendirmeleri ve şebeke bağlantı planlamaları yürütülmekte; üretilen elektriğin ulusal iletim sistemine entegre edilmesi için uygun trafo ve iletim altyapısının planlanması çalışmaları sürdürülmektedir.				

Azerbaycan'da Planlama Aşamasında Olan Diğer Projeler

- *Universal Uluslararası Güneş Enerjisi Santrali, Abşeron–Hızı*
- *Karadeniz Ring Otoyolu Projesi*
- *Basra Körfezi – Karadeniz Uluslararası Ulaştırma Koridoru*
- *Trans-Hazar Fiber Optik Kablo Projesi, Siyazan (Kuba–*
- *z, Azerbaycan) – Türkmenbaşı (Türkmenistan)*
- *Trans-Hazar Petrol Taşıma Sistemi (TCOTS)*
- *Trans-Hazar Doğal Gaz Boru Hattı Projesi (TCP)*

Türk Firmalarının İnşa Ettiği ya da İnşaat Aşamasında Olduğu Bazı Projeler

Aralık 2025 itibarıyla, Türk inşaat şirketleri Azerbaycan'da bugüne kadar 585 projeyi başarıyla tamamlamıştır. Türk firmaları Azerbaycan'da havalimanları, otoyollar, konut ve kamu binaları ile endüstriyel tesislerin inşasında önemli projeler üstlenmekte; özellikle Karabağ'ın yeniden imarı sürecinde aktif ve belirleyici bir rol oynamaktadır.

Horadiz–Cebrayıl–Zengilan–Ağbend karayolu, Azerbaycan'ın diğer bölgelerini Nahçıvan Özerk Cumhuriyeti ile bağlaması bakımından stratejik, ekonomik ve uluslararası taşımacılık açısından büyük önem taşımaktadır. Azerbaycan Karayolları Devlet Ajansı gözetiminde Türk firmaları tarafından yürütülen çalışmaların 2026 yılında tamamlanması planlanmaktadır.

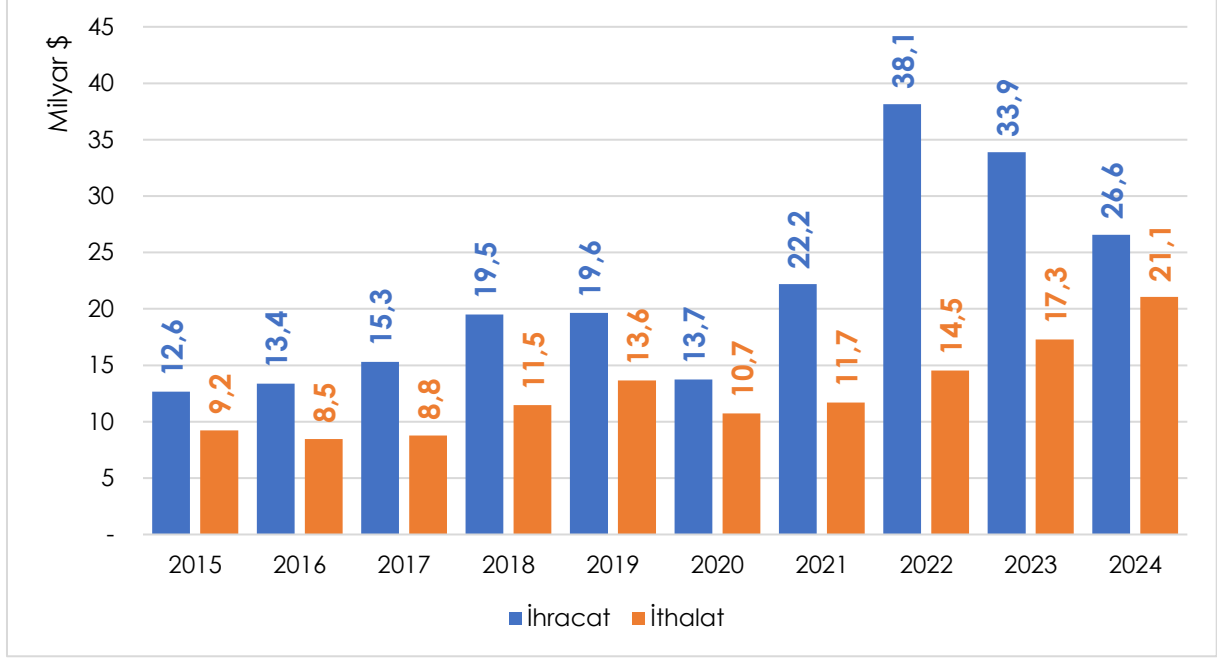
Kolin İnşaat, Azerbaycan'da özellikle yol ve ulaştırma altyapısı projelerinde aktif rol üstleniyor. Şirket, Bakü–Şamahı–Muğanlı yolunun genişletilmesi kapsamında şerit artırımı ve kavşak düzenleme çalışmalarını yürütmüş; ayrıca Karabağ bölgesindeki stratejik projelerden Bakü–Şuşa Otoyolu yapımında da Türkiye-Azerbaycan iş birliği çerçevesinde yer almıştır.

Cengiz İnşaat ise Toğanalı–Kelbecer–İstisu karayolu projelerinde görev almıştır.

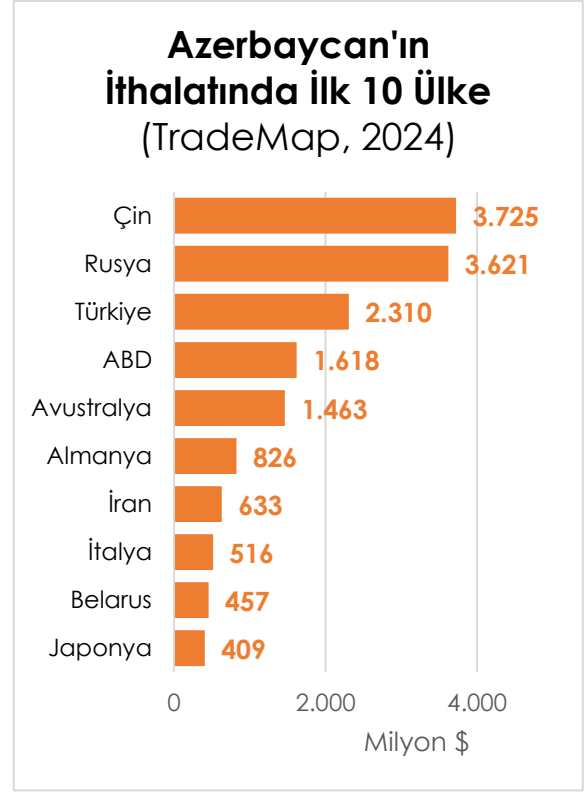
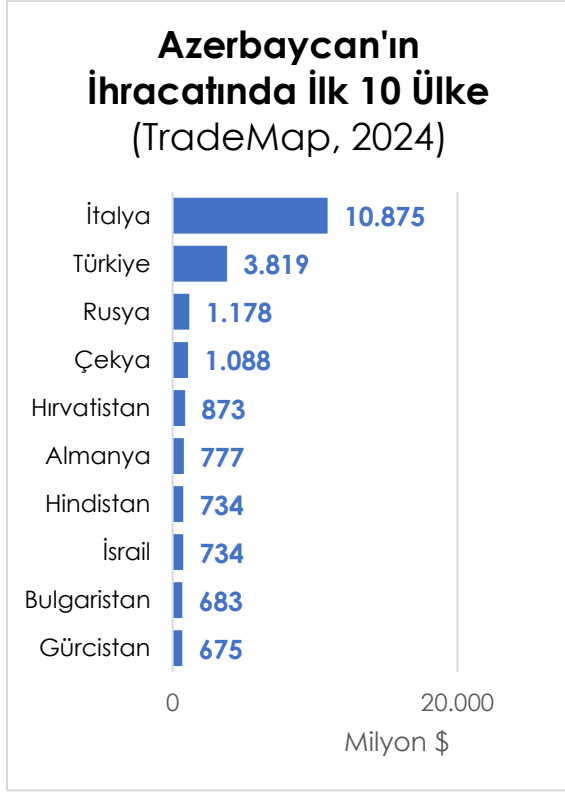
Bunun yanı sıra, Tekfen İnşaat, ülkedeki önemli simge projelerde yüklenici olarak aktif rol üstlenmiştir. Şirket, Bakü'deki SOCAR Tower (SOCAR Genel Merkez Binası) ve Azerbaycan Merkez Bankası gibi prestij projelerin yanı sıra, petrol ve doğalgaz altyapısı ile enerji sektörüne yönelik çeşitli endüstriyel projeleri de başarıyla gerçekleştirmiştir.

II-AZERBAYCAN'IN DIŞ TİCARETİ

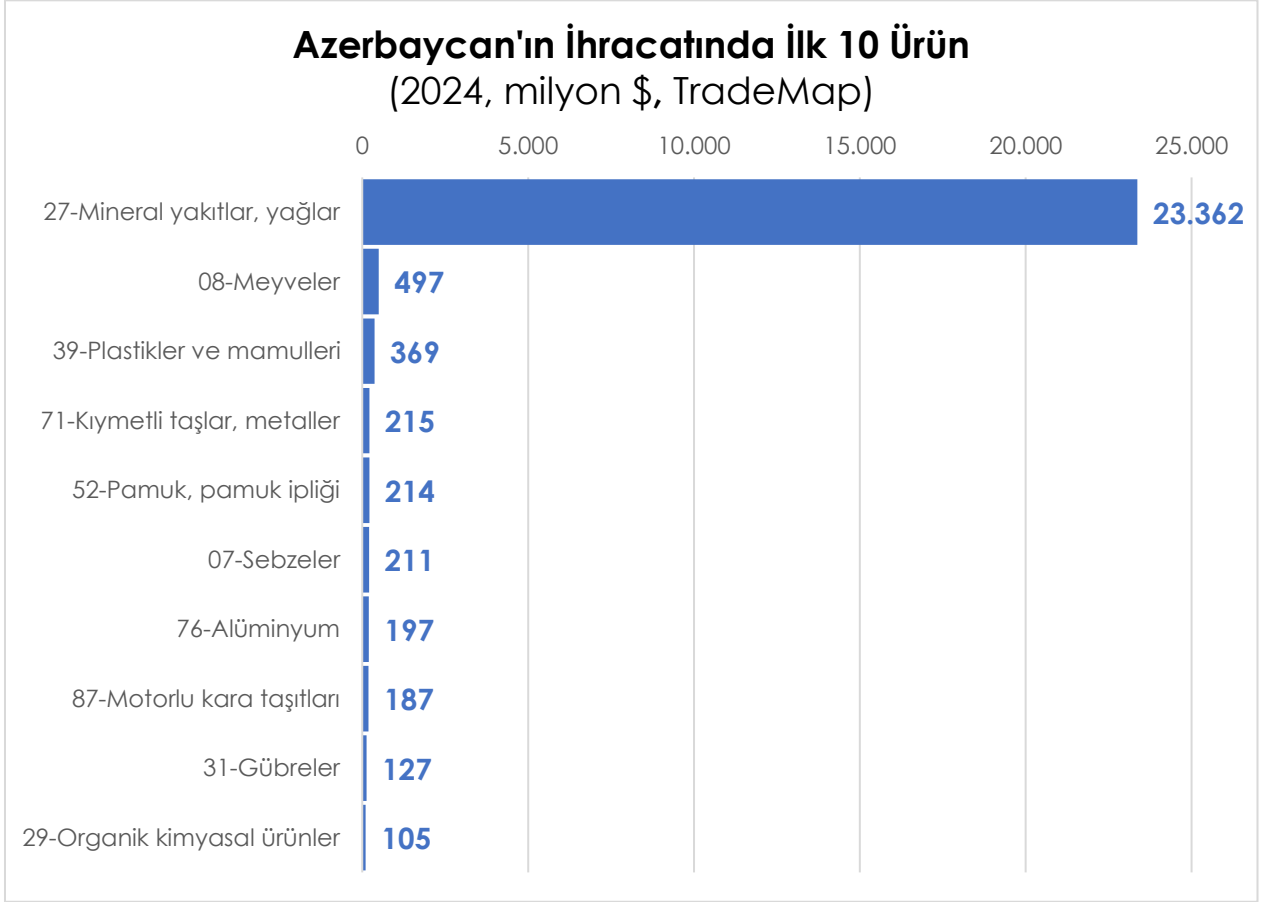
(TradeMap, 2015-2024)

- Son on yılda Azerbaycan'ın ihracatı %110,0, ithalatı ise %128,5 oranında artmış; ülkenin dış ticaret hacminde belirgin bir büyüme gerçekleşmiştir.
- İhracatın ithalatı karşılama oranı 2015 yılında %137,2 iken, 2024 yılında %126,1 olarak gerçekleşmiştir.
- Azerbaycan'ın ihracatındaki dalgalanmalar, büyük ölçüde enerji sektörü üretimi ve fiyatları ile ilişkilidir. Petrol ve doğal gaz ihracatı, ülkenin toplam ihracatının büyük kısmını oluşturduğundan, küresel enerji fiyatlarındaki değişimler 2015–2024 döneminde doğrudan etkili olmuştur. Özellikle 2020'de yaşanan düşüş, hem COVID-19 pandemisi nedeniyle enerji talebindeki azalma hem de enerji fiyatlarındaki gerilemeden kaynaklanmıştır.
- 2021 sonrası ihracatın hızlı yükselmesi, Avrupa'ya gaz arzının artırılması, Güney Gaz Koridoru ve TANAP/TAP hatlarının kapasite kullanımının artması, ayrıca Orta Koridor üzerinden lojistik kapasitenin güçlendirilmesi gibi altyapı iyileştirmelerinin sonucudur.
- İthalat tarafında ise 2015–2020 arasında görece sınırlı artış, kamu harcamalarındaki dengelenme, enerji dışı altyapı projelerinin geçici yavaşlaması ve ekonomik dalgalanmalar ile açıklanabilir. 2020 sonrası ithalattaki yükseliş, ekonomik toparlanma, büyük altyapı ve enerji projeleri için ara mal ve sermaye malı talebinin artması ve küresel ticaretin normalleşmesi ile doğrudan ilişkilidir.

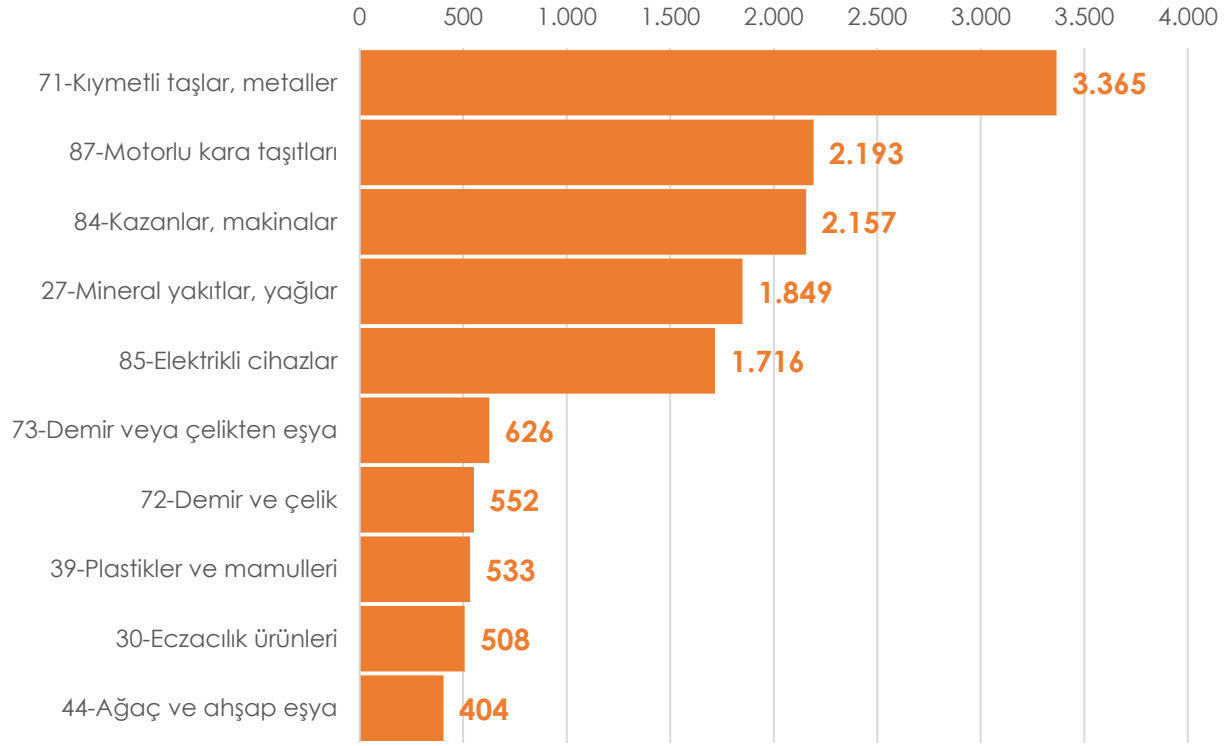

- İtalya'ya yapılan ihracatın yüksek olmasının temel nedeni, ülkenin doğal gaz ve petrol ticaretinde öncü bir konumda olmasıdır. Azerbaycan'ın doğal gaz ihracatının yaklaşık yarısı ve petrol ihracatının da neredeyse yarısı İtalya'ya yönlendirilmiştir. 2024 yılında Azerbaycan'ın doğal gaz ihracatı toplam 8,4 milyar dolar olarak gerçekleşmiş olup, bunun 4,1 milyar doları İtalya'ya, 3,0 milyar doları Türkiye'ye ve 619 milyon doları Bulgaristan'a ihraç edilmiştir.
- 2024 yılında Azerbaycan'ın petrol ihracatı toplam 14,4 milyar dolar olarak gerçekleşmiş olup, bu ihracatın dağılımı İtalya'ya 6,7 milyar dolar, Çekya'ya 1,1 milyar dolar, Hırvatistan'a 873 milyon dolar, Hindistan'a 730 milyon dolar, Almanya'ya 726 milyon dolar, İsrail'e 713 milyon dolar, Portekiz'e 631 milyon dolar, Romanya'ya 438 milyon dolar, İngiltere'ye 396 milyon dolar, Tunus'a 280 milyon dolar, Tayland'a 234 milyon dolar ve Türkiye'ye 232 milyon dolar şeklindedir.
- Azerbaycan'ın 2024 yılında başlıca ithalat partnerleri Çin, Rusya, Türkiye, ABD ve Avustralya olmuştur. Bu dönemde Çin'den ağırlıklı olarak makine, binek araç ile elektrik-elektronik ürünleri; Rusya'dan enerji ürünleri, demir-çelik ve gıda; Türkiye'den kimya ürünleri, savunma sanayi ekipmanları, elektrik-elektronik ürünler, makine ve hububat ithal edilmiştir. ABD'den altın, makine ve binek araç alımı yapılırken, Avustralya'dan ise büyük ölçüde altın ithalatı gerçekleştirilmiştir.

- 2015–2024 döneminde Azerbaycan'ın hidrokarbon ihracatında en güçlü artış İtalya pazarında gerçekleşmiş; ihracat yaklaşık 2,21 milyar dolardan 10,83 milyar dolara çıkarak %389,5 oranında yükselmiştir. Aynı süreçte Türkiye'ye yapılan satışlar 1,33 milyar dolardan 3,37 milyar dolara (%154,1 artış), Çekya'ya 548,6 milyon dolardan 1,08 milyar dolara (%97,2 artış), Hırvatistan'a 199,2 milyon dolardan 873,4 milyon dolara (%338,4 artış) ve Hindistan'a 266 milyon dolardan 730,6 milyon dolara (%174,6 artış) çıkmıştır. Buna karşılık Almanya'ya ihracat 1,19 milyar dolardan 727,5 milyon dolara gerileyerek %38,9 oranında düşerken, İsrail'e satışlar 800,2 milyon dolardan 715 milyon dolara inmiş ve %10,7 oranında azalmıştır. En çarpıcı yükseliş ise Bulgaristan'da görülmüş; oldukça düşük bir seviyeden 673,9 milyon dolara ulaşarak dikkat çekici bir sıçrama kaydedilmiştir.
- Meyve ürün grubu, 2024 yılında 497 milyon dolarlık ihracat hacmiyle toplam ihracat içinde en büyük ikinci kalem konumundadır. Bu ürün grubunun toplam ihracattaki payı 2015 yılında 220 milyon dolar ile %1,74 seviyesindeyken, 2024 yılında 497 milyon dolara ve %1,87 paya ulaşmıştır. Böylece 2015-2024 döneminde meyve ihracatında yaklaşık %125,9 oranında bir artış kaydedilmiştir. Rusya'ya yapılan meyve ihracatı 2015 yılında 144 milyon dolar düzeyindeyken, 2024 yılı itibarıyla yaklaşık %177 oranında artarak 399 milyon dolara ulaşmıştır.

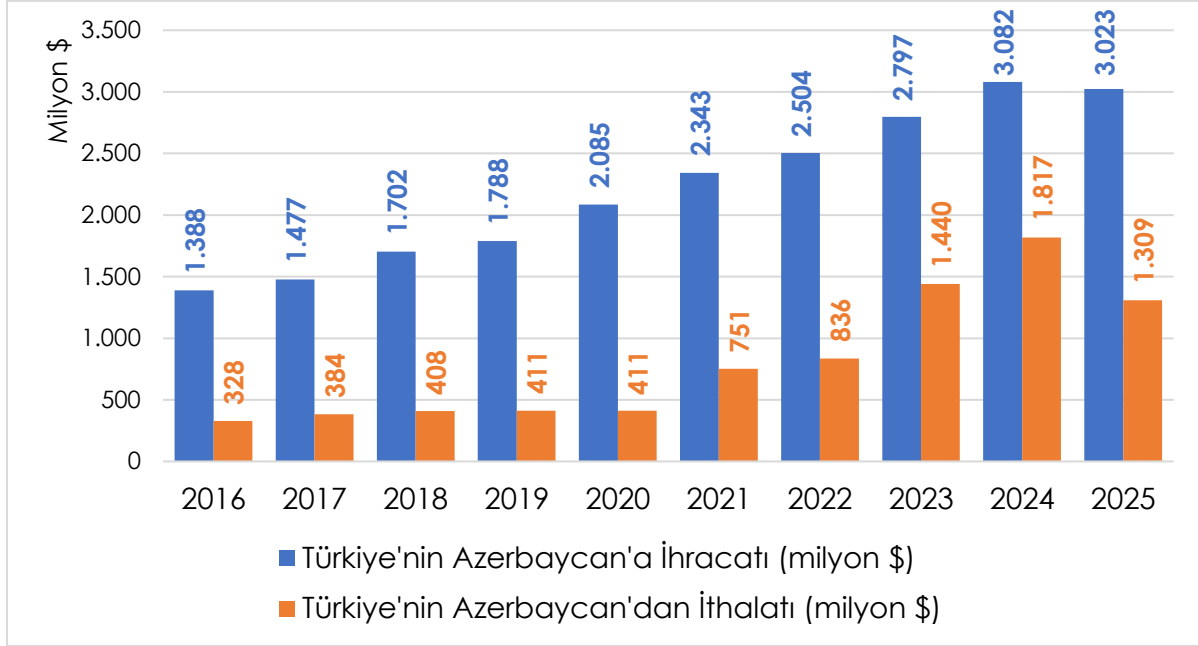
Azerbaycan'ın İthalatında İlk 10 Ürün (2024, milyon \$, TradeMap)

- Toplam ithalat 2015 yılında 9,2 milyar dolar iken 2024 yılında 21,1 milyar dolara yükselmiş ve yaklaşık %128 oranında artış göstermiştir.
- Altın ithalatı 2015 yılında neredeyse hiç gerçekleşmezken, 2024 yılında 3,4 milyar dolara yükselmiş ve bu kalem 2024 itibarıyla ithalatın en büyük kalemi olmuştur.
- Motorlu kara taşıtları ithalatı 585 milyondan 2,2 milyar dolara çıkarak yaklaşık %275 oranında artmıştır.
- Makine ürün grubu ithalatı 1,7 milyondan 2,2 milyar dolara yükselmiş ve yaklaşık %28 oranında artış kaydetmiştir.
- Mineral yakıtlar ithalatı 152 milyondan 1,85 milyar dolara çıkarak yaklaşık %1.115 oranında çok güçlü bir artış göstermiştir.
- Elektrikli makine ve cihazlar ithalatı 777,5 milyondan 1,7 milyar dolara yükselmiş ve yaklaşık %121 oranında artmıştır.
- Demir-çelikten eşya ithalatı ise 1,2 milyondan 625,9 milyon dolara gerileyerek yaklaşık %49 oranında azalmıştır.

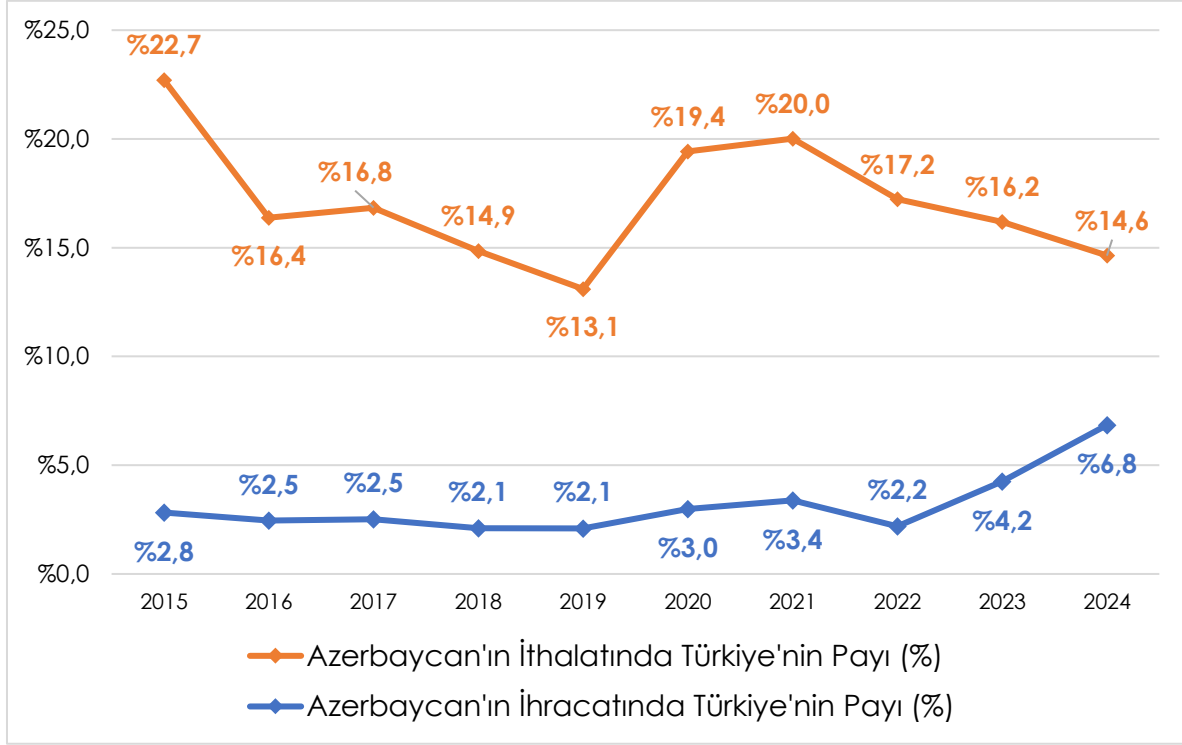
III- AZERBAYCAN-TÜRKİYE DIŞ TİCARETİ

Azerbaycan ile Karşılıklı Ticaretimiz (TÜİK)

- Son 10 yılda Azerbaycan'a ihracatımız %117,8 oranında artış göstermiştir. Toplam değer bazında en fazla artış kaydeden sektörler Savunma Sanayi (%332,6 artış), Kimya (%83,5 artış), Makine (%128,1 artış), Hububat (%168,8 artış) ve Elektrik-Elektronik (%87,5 artış) sektörleri olmuştur.
- Yüzdesel değişim açısından değerlendirildiğinde, son on yıllık dönemde en güçlü artışlar Süs Bitkileri (%471,5 artış), Zeytin ve Zeytinyağı (%353,0 artış), Savunma Sanayi (%332,6 artış) ve Hububat (%168,8 artış) sektörlerinde kaydedilmiştir. Buna karşılık aynı dönemde Halı (%1,2 azalış), Madencilik Ürünleri (%3,1 azalış), Mücevher (%16,7 azalış), Kuru Meyve (%16,9 azalış), Deri (%33,9 azalış), Hazır Giyim (%40,6 azalış), Fındık ve Mamulleri (%47,5 azalış) sektörlerinde gerileme yaşanmıştır.
- Son 10 yılda Azerbaycan'dan ithalatımız %299,0 oranında artış göstermiştir.
- Genel olarak son on yıllık süreçte Azerbaycan'a yönelik ihracatımız istikrarlı bir artış eğilimi sergilemekle birlikte, bölgedeki diğer pazarlara kıyasla daha sınırlı bir performans göstermiştir. TradeMap verilerine göre 2016–2025 döneminde Azerbaycan'ın da dahil olduğu Avrasya Ekonomik Bölgesi'ne ihracatımız %321,5 oranında artmıştır. Aynı dönemde Azerbaycan'a ihracatımız ise %117,8 oranında artmıştır. Türk Devletleri Teşkilatı ülkeleri özelinde 2020–2024 dönemine bakıldığında ise Azerbaycan'a ihracat %47,8 artarken, Kazakistan'a ihracat %236,4, Kırgızistan'a ihracat %230,4 ve Özbekistan'a ihracat %93,1 oranında yükselmiştir.

Azerbaycan'ın İthalat ve İhracatında Payımız (TÜİK)

- Azerbaycan'ın toplam ithalatı içinde Türkiye'nin payı 2015 yılında %22,7 gibi oldukça yüksek bir seviyede iken, izleyen yıllarda dalgalı ancak genel olarak aşağı yönlü bir seyir izlemiş ve 2024 yılı itibarıyla %14,6'ya gerilemiştir. Özellikle 2019 yılında %13,1 seviyesine kadar düşen pay, 2020–2021 döneminde pandemi sürecinde küresel tedarik zincirlerinde yaşanan aksaklıklar ve ticaret yollarındaki kapanmalar nedeniyle Türkiye'nin coğrafi yakınlık avantajı sayesinde geçici bir toparlanma göstermiştir. Ancak takip eden yıllarda yeniden düşüş eğilimine girilmiştir. Bu gelişme, Azerbaycan'ın tedarikçi çeşitliliğini artırması sonucunda Türkiye'nin pazar payının göreceli olarak azaldığına işaret etmektedir.
- Azerbaycan'ın ihracatında Türkiye'nin payı ise 2015 yılında %2,8 düzeyinde iken, yıllar içinde kademeli bir artış göstermiş ve 2024 yılında %6,8'e yükselmiştir. 2022 yılına kadar %2–3 bandında seyreden oran, 2023 ve 2024 yılında belirgin bir ivme kazanmıştır.

Tablo: Azerbaycan'a İhracatımızda Sektörler
 (TİM, TÜİK, Ocak-Aralık Dönemi)

SEKTÖR	2024 (x1000\$)	2025 (x1000\$)	Değişim %
TOPLAM (GTS)	3.081.610	3.022.652	-%1,9
Kimyevi Maddeler ve Mamulleri	526.915	536.632	%1,8
Savunma ve Havacılık Sanayii	266.053	361.733	%36,0
Elektrik ve Elektronik	225.731	233.410	%3,4
Makine ve Aksamları	203.165	204.262	%0,5
Hububat, Bakliyat, Yağlı Tohumlar ve Mamulleri	163.442	176.820	%8,2
Mobilya, Kağıt ve Orman Ürünleri	151.667	136.877	-%9,8
Demir ve Demir Dışı Metaller	142.617	135.599	-%4,9
İklimlendirme Sanayii	136.114	134.571	-%1,1
Çelik	101.247	109.750	%8,4
Otomotiv Endüstrisi	93.554	94.950	%1,5
Hazırgiyim ve Konfeksiyon	62.111	53.974	-%13,1
Tekstil ve Hammaddeleri	50.330	51.319	%2,0
Çimento Cam Seramik ve Toprak Ürünleri	52.660	44.322	-%15,8
Su Ürünleri ve Hayvansal Mamuller	29.715	28.840	-%2,9
Yaş Meyve ve Sebze	18.281	23.609	%29,1
Meyve Sebze Mamulleri	23.325	21.057	-%9,7
Süs Bitkileri ve Mamulleri	13.294	14.700	%10,6
Deri ve Deri Mamulleri	16.577	12.310	-%25,7
Madencilik Ürünleri	14.396	11.698	-%18,7
Halı	11.233	9.472	-%15,7
Zeytin ve Zeytinyağı	3.256	4.279	%31,4
Kuru Meyve ve Mamulleri	8.126	3.992	-%50,9
Mücevher	13.086	3.930	-%70,0
Tütün	20.416	3.628	-%82,2
Gemi, Yat ve Hizmetleri	469	624	%33,2
Fındık ve Mamulleri	154	137	-%11,1

Tablo: Azerbaycan'dan İthalatımızda Sektörler
 (TİM, TÜİK, Ocak-Aralık Dönemi)

SEKTÖR	2024 (x1000\$)	2025 (x1000\$)	Değişim %
TOPLAM (GTS)	1.817.169	1.308.911	-%28,0
Kimyevi Maddeler ve Mamulleri	1.346.051	667.102	-%50,4
Demir ve Demir Dışı Metaller	184.902	225.972	%22,2
Tekstil ve Hammaddeleri	184.873	178.596	-%3,4
Savunma ve Havacılık Sanayii	3.116	49.924	%1502,4
Çelik	39.380	45.678	%16,0
Elektrik ve Elektronik	1.123	37.530	%3243,2
Yaş Meyve ve Sebze	2.153	19.651	%812,6
Çimento Cam Seramik ve Toprak Ürünleri	15.943	15.805	-%0,9
Hububat, Bakliyat, Yağlı Tohumlar ve Mamulleri	13.226	14.325	%8,3
Madencilik Ürünleri	289	10.412	%3503,9
Makine ve Aksamı	2.893	10.343	%257,5
Fındık ve Mamulleri	4.886	9.603	%96,6
Deri ve Deri Mamulleri	8.658	5.039	-%41,8
Mobilya, Kağıt ve Orman Ürünleri	1.528	3.524	%130,6
Otomotiv Endüstrisi	2.377	3.302	%38,9
Su Ürünleri ve Hayvansal Mamuller	2.181	2.959	%35,7
Meyve Sebze Mamulleri	529	2.560	%383,9
Zeytin ve Zeytinyağı	-	2.428	-
Kuru Meyve ve Mamulleri	1.564	1.761	%12,6
Mücevher	92	869	%848,1
Tütün	1.042	861	-%17,4
İklimlendirme Sanayii	201	387	%92,0
Halı	18	155	%741,3
Hazırgiyim ve Konfeksiyon	142	118	-%17,1
Süs Bitkileri ve Mamulleri	-	6	-
Gemi, Yat ve Hizmetleri	-	-	-

IV-AZERBAYCAN'A İHRACATTA POTANSİYEL

Ürün Grupları Bazında Potansiyeli Yüksek Ürünler

(Ticaret Bakanlığı, Kolay İhracat Platformu)

1	İlaç ve Kimya
380891	Haşarat öldürücüler
380892	Zararlı mantarları yok ediciler
380893	Zararlı bitkileri yok edici, sürgünleri önleyici, bitkilerin büyümesini düzenleyici ürünler
330720	Vücut deodorantları ve ter kokusunu önleyici deodorantlar
382200	Laboratuvarlarda veya teşhiste kullanılan reaktifler ve standart (referans) maddeleri

2	Demir-Çelik ve Metal
721230	Demir veya alaşımsız çelikten çinko ile başka bir usulle kaplanmış yassı hadde mamüller; en < 600 mm
721050	Demir veya alaşımsız çelikten yassı hadde mamüller; krom oksitlerle veya krom ve krom oksitlerle kaplanmış, en >= 600 mm
721912	Paslanmaz çelikten yassı hadde mamülleri; rulo halinde, sıcak haddelenmiş, eni >= 600 mm, 4.75mm <= kalınlık <= 10mm
721041	Demir veya alaşımsız çelikten oluklu yassı hadde mamüller; başka bir usulle çinko ile kaplanmış, en >= 600 mm
730423	Demir (dökme hariç) veya çelikten (paslanmaz hariç) gaz veya petrol sondajında kullanılan borular ve bunların aksam ve parçaları; dikişsiz

3	Makine
842482	Tarıma veya bahçeciliğe ait sıvı veya toz halindeki maddeleri dağıtmaya veya pülverize etmeye mahsus mekanik diğer cihazlar
848420	Mekanik salmastralar
842720	Kendinden hareketli diğer forkliftler ve diğer yük arabaları
843320	Diğer çim biçme makinaları (traktörlere monte edilen parmaklı biçme makinaları dahil)
843360	Yumurtaları, meyvaları veya diğer tarım ürünlerini ağırlık veya büyüklüklerine göre ayırmaya veya temizlemeye mahsus makina ve cihazlar

4	Elektrik-Elektronik
901831	Tıpta, cerrahide, dişçilikte ve veterinerlikte kullanılan şırıngalar
850720	Kurşun-asitli diğer akümülatörler
902720	Kromatograflar ve elektroforez cihazları
850432	Diğer transformatörler; 1 kVA < gücü <= 16 kVA
851130	Kıvılcım ateşlemeli veya sıkıştırma ateşlemeli, içten yanmalı motorlar için distribütörler ve ateşleme bobinleri

5	Tarım ve Hayvancılık
120721	Pamuk tohumu; tohumluk
060220	Meyveleri veya sert kabuklu meyveleri yenilen ağaçlar, çalılar (aşılı veya aşısız)
070110	Patates (tohumluk)
020727	Hindilerin parçalanmış et ve sakatatı (dondurulmuş)
040299	Süt ve krema (katı şekillerde olanlar HARIÇ); konsantre edilmiş, ilave şeker veya tatlandırıcı içerenler

6	Plastik ve Kauçuk
390750	Alkid reçineler (ilk şekillerde)
390422	Plastifiye edilmiş PVC (ilk şekillerde)
391190	Polisülfürler, polisülfonlar vb (ilk şekillerde)
400219	Stiren-butadien kauçuk (SBR) ve karboksilenmiş stiren-budatien kauçuk (XSBR); ilk şekillerde veya levha/tabaka/şerit halinde (lateks şeklinde HARIÇ)
960321	Diş fırçaları (takma damak fırçaları dahil)

7	İşlenmiş Tarım Ürünleri
180500	Kakao tozu (ilave şeker veya diğer tatlandırıcı maddeler içermeyen)
190110	Bebek veya küçük çocukların beslenmesinde kullanılan esasını süt ve süt ürünleri (04.01 ila 04.04) teşkil eden müstahzarlar; (perakende)
210230	Hazırlanmış kabartma tozları
210111	Kahve hülasa, esans ve konsantreleri
190510	Gevrek ekmek

8	Ağaç ve Orman Ürünleri
481019	Yazı, baskı veya diğer grafik amaçlar için diğer kağıt ve kartonlar; tabaka, mekanik/kimyasal-mekanik lif oranı ≤ %10
481032	Birincil elyaf (kraft) diğer kağıt ve kartonlar; tek düze beyazlatılmış, m2 >150gr, kimyasal odun lifi oranı > %95
490510	Küre şeklinde basılmış haritalar
961900	Hijyenik havlular, tamponlar, bebek bezleri ve benzeri hijyenik eşya
441875	Birleştirilmiş döşeme tahtalarından çift katlı panolar; diğer ağaçlardan

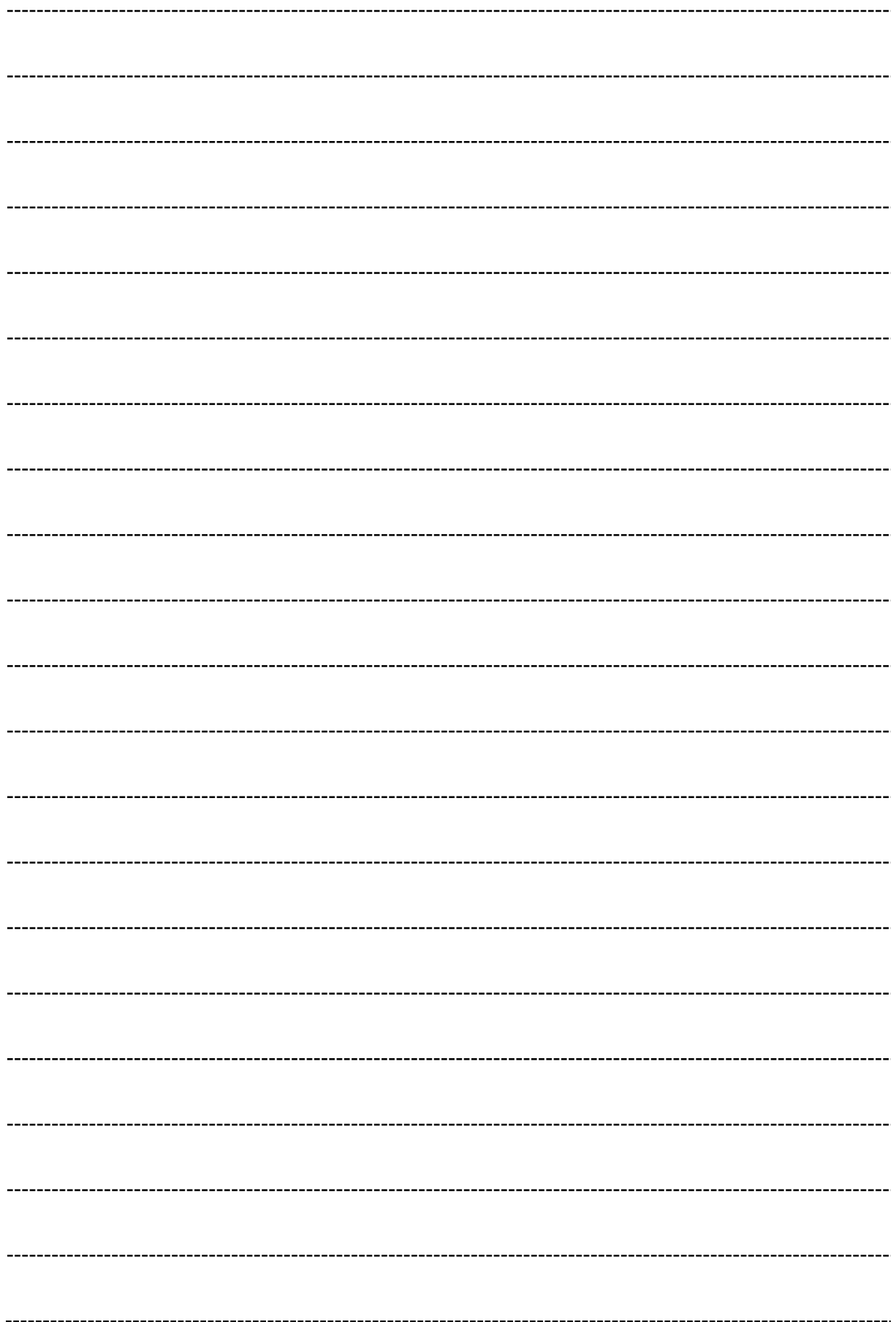
9	Tekstil
560721	Biçer-bağlar ipleri; sisaldan veya agave cinsi dokumaya elverişli diğer liflerden
530500	Hindistan cevizi, abaka, rami ve diğer bitkisel lifler ve bunların kırık ve döküntüleri
520635	Çok katlı/katlı bükülü ipl. (dikiş ipl.hariç); ağırlıklı pamuk fakat <%85, penyelenmemiş liflerden, desiteks < 125, metrik no > 80, perakende olmayan
511111	Dokunmuş mensucat; karde edilmiş (strayhgarn) yün veya ince hayvan kılı >= %85, m2 =< 300gr
530130	Keten kırık ve döküntüleri

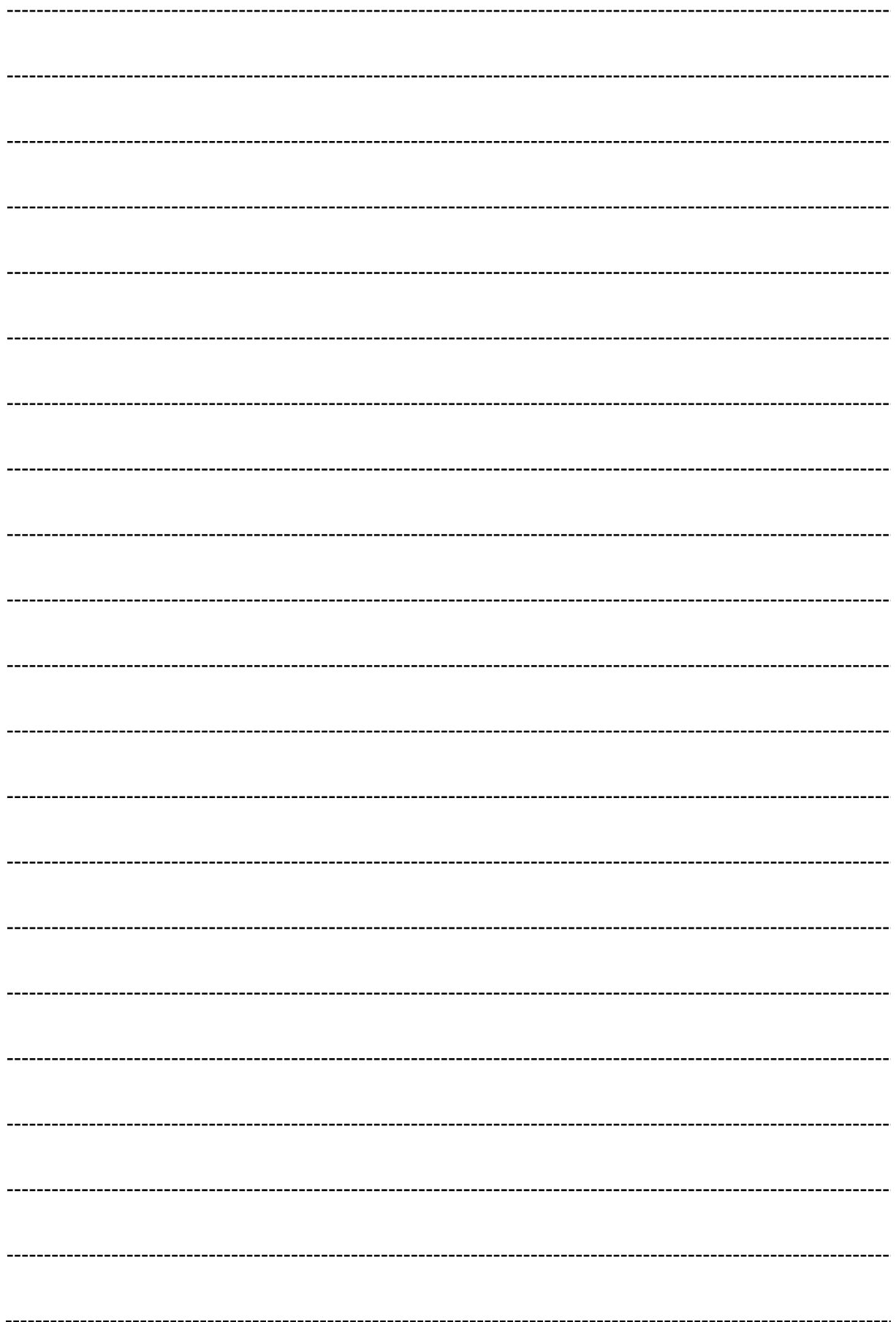
10	Hazır Giyim
630622	Çadırlar (geçici kanopiler ve benzeri eşya dahil); sentetik liflerden olanlar
630720	Cankurtaran yelekleri ve cankurtaran kemerleri
630710	Yer, bulaşık, toz bezi ve benzeri temizlik bezleri
630229	Yatak çarşafı; baskılı, dokunabilir diğer maddelerden
630629	Çadırlar (geçici kanopiler ve benzeri eşya dahil); dokumaya elverişli diğer maddelerden olanlar

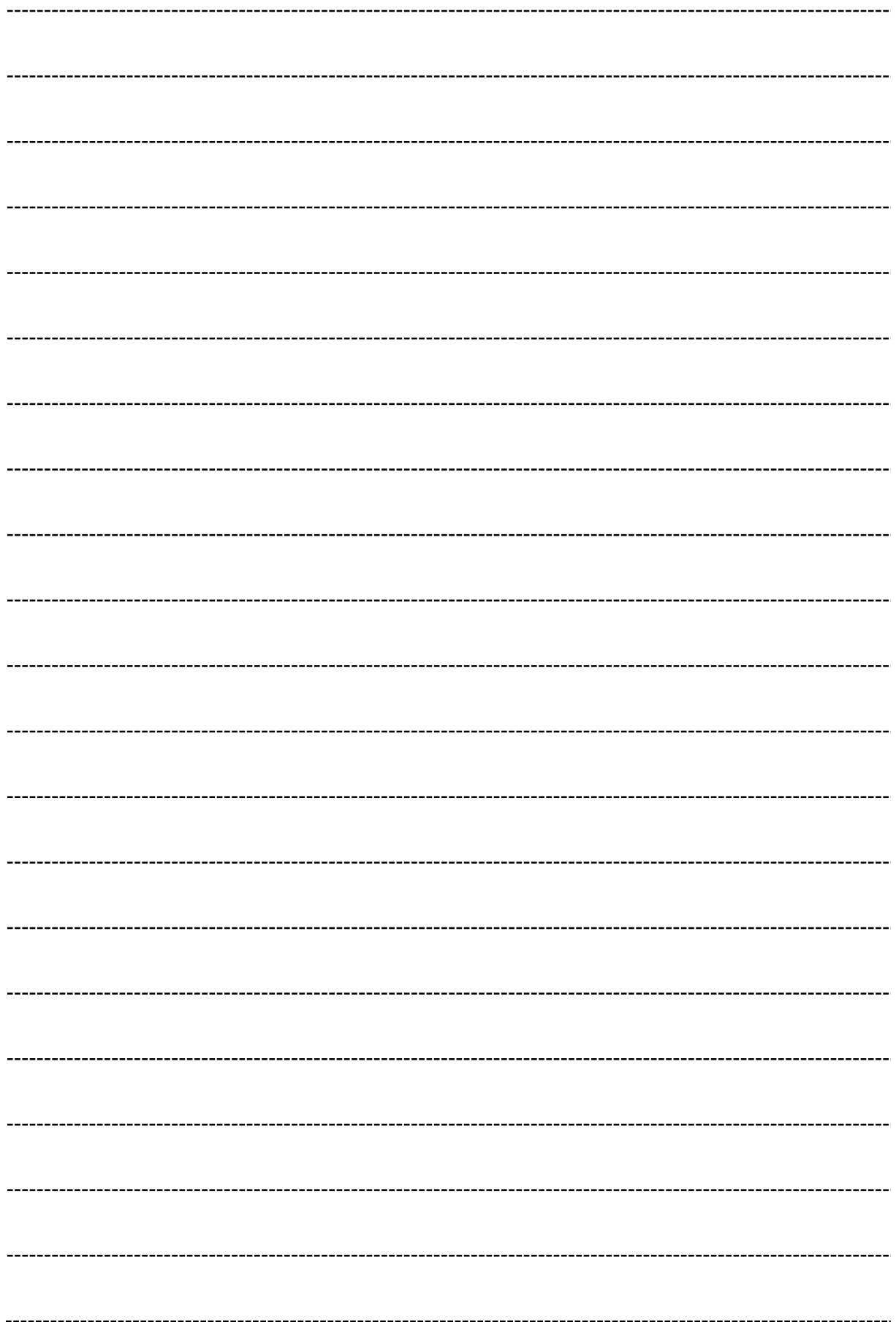
Notlar

1. Bilgi notuna konu ülkenin dış ticaret verileri ile Türkiye'nin ilgili ülke ile karşılıklı ticaret verileri arasındaki uyumsuzluklar veri açıklama politikalarındaki farklılıklardan ve ülkelerin kamuoyu ile paylaşmadığı gizli verilerden kaynaklanmaktadır.
2. Ülkeye dair dış ticaret verilerinin kamuya açık paylaşılmadığı durumlarda partner ülkelerin dış ticaret verileri üzerinden hesaplamalar yapılmıştır. Bu nedenle ülke dış ticaretine ilişkin, veriler ülkenin resmi verileri ile farklılık gösterebilmektedir.
3. İhracat tutarı FOB bedeli üzerinden, ithalat tutarı ise CIF bedeli üzerinden hesaplanmaktadır.
4. Bu bilgi notu güvenilir olduğuna inanılan kamuya açık kaynaklardan elde edilen bilgiler kullanılmak suretiyle, sadece bilgilendirme amacıyla hazırlanmıştır. Türkiye İhracatçılar Meclisi bu notta yer alan bilgi, görüş ve değerlendirmelerin doğru, değişmez ve eksiksiz olması konusunda herhangi bir şekilde garanti vermemektedir. Bu not ve içindeki bilgilerin kullanılması nedeniyle doğrudan veya dolaylı olarak oluşacak zararlardan Türkiye İhracatçılar Meclisi hiçbir şekilde sorumluluk kabul etmemektedir.

[illegible]

TİM **TÜRKİYE**
İHRACATÇILAR
MECLİSİ

TİM Ekonomik Araştırmalar
www.tim.org.tr